

TEORIJA BETONSKIH KONSTRUKCIJA

DIMENZIONISANJE PRESEKA PREMA TEORIJI GRANIČNIH STANJA - Granična stanja nosivosti -

Prof. dr Snežana Marinković

Doc.dr Ivan Ignjatović

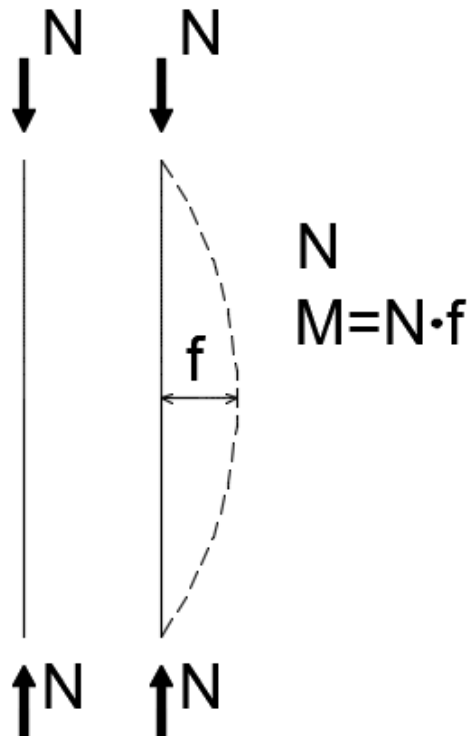
Semestar: V

ESPB: 6

- 1. Centrično pritisnuti elementi**
- 2. Centrično zategnuti elementi**
- 3. Mali ekscentricitet - Ekscentrično zategnuti elementi**
- 4. Elementi opterećeni momentima savijanja**
- 5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet**
- 6. “T” preseci**
- 7. Mali ekscentricitet – Ekscentrično pritisnuti elementi. Dijagrami interakcije**
- 8. Elementi opterećeni transverzalnim silama**
- 9. Elementi opterećeni momentima torzije**

1. Centrično pritisnuti elementi

- *Elementi kod kojih sila deluje u težištu poprečnog preseka ili sa ekscentričnošću $e \leq l/300$*
- *Prilikom delovanja sile pritiska => bočna deformacija*
- *Povećanje krivine => dalje povećanje momenta*

- *Nastupa jedan od dva slučaja:*

- 1) *Ostvaruje se ravnoteža spoljašnjih i unutrašnjih sila*
- 2) *Ne ostvaruje se ravnoteža spoljašnjih i unutrašnjih sila; dalje povećanje krivine i momenta => lom elementa*

1. Centrično pritisnuti elementi

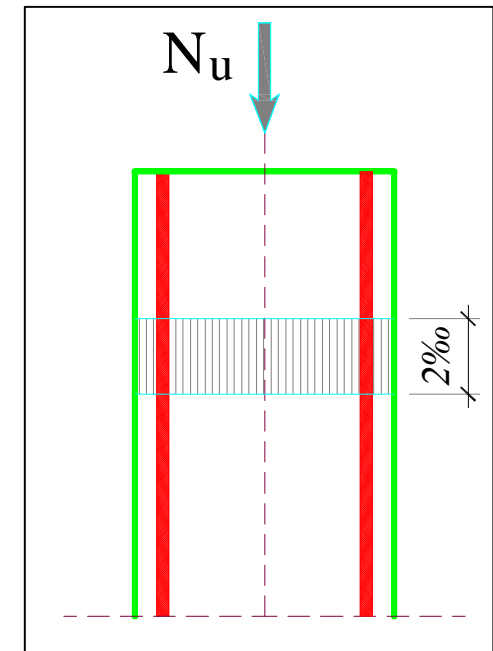
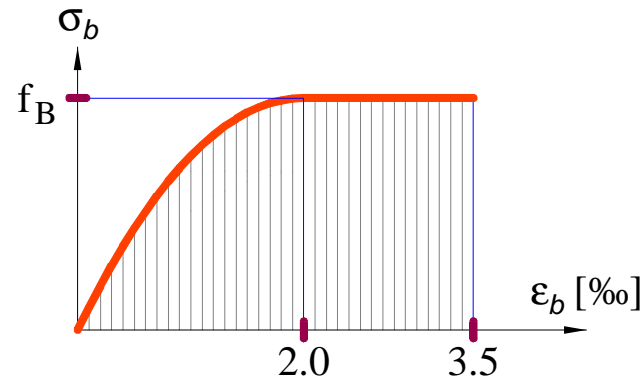
1. Centrično pritisnuti elementi $\lambda \leq 25$

- Granično stanje nosivosti se dostiže pri $\varepsilon_b = \varepsilon_a = 2\%$
- Uslov ravnoteže spoljašnje granične sile N_u i unutrašnjih sila pritiska u betonu i armaturi:

$$N_u = A_b f_b + A_a \sigma_v$$

$$N_u = A_b f_b \left(1 + \frac{A_a \sigma_v}{A_b f_b} \right)$$

$$N_u = A_b f_b (1 + \overline{\mu}_0)$$

- $\overline{\mu}_0$ - mehanički koeficijent armiranja ukupnom armaturom u preseku

$$\overline{\mu}_0 = \frac{A_a \sigma_v}{A_b f_b} = \mu_0 \frac{\sigma_v}{f_b}$$

- μ_0 - geometrijski koeficijent armiranja

1. Centrično pritisnuti elementi $\lambda \leq 25$

- Ako je poznata granična sila loma, N_u :

$$N_u = \sum \gamma_{ui} N_i; \text{ npr. ako deluje } S_g \text{ i } S_p:$$

$$N_u = 1.9N_g + 2.1N_p$$

- Dimenzije preseka se određuju usvajajući:

$$MB (f_b), \check{C}(\sigma_v), \mu_{min}=0.6\%$$

$$A_b = \frac{N_u}{f_b(1 + \bar{\mu}_0)} \Rightarrow b, d, A_a$$

- $\mu_{min}=0.6\%$ važi za iskorišćenu nosivost betonskog preseka ($\sigma_b = f_b$);
ako je $\sigma_b < f_b$ može se usvojiti $\mu_{min}=0.3\%$

1. Centrično pritisnuti elementi $\lambda \leq 25$

- Prečnik uzengija $f_u \approx f/3$ (6-10 mm), f - prečnik podužne armature
- Razmak uzengija mora biti u sledećim granicama:

$$e_{u,\max} = \min. \begin{cases} b & b < d \\ 15 \varnothing \\ 30 \text{ cm} \end{cases}$$

- U područjima gde se uvodi sila, na dužini $1.5b$ i na mestima preklapanja podužne armature, razmak zatvorenih uzengija iznosi:

$$e_{u,\max} = \min. \begin{cases} 7.5 \varnothing \\ 15 \text{ cm} \end{cases}$$

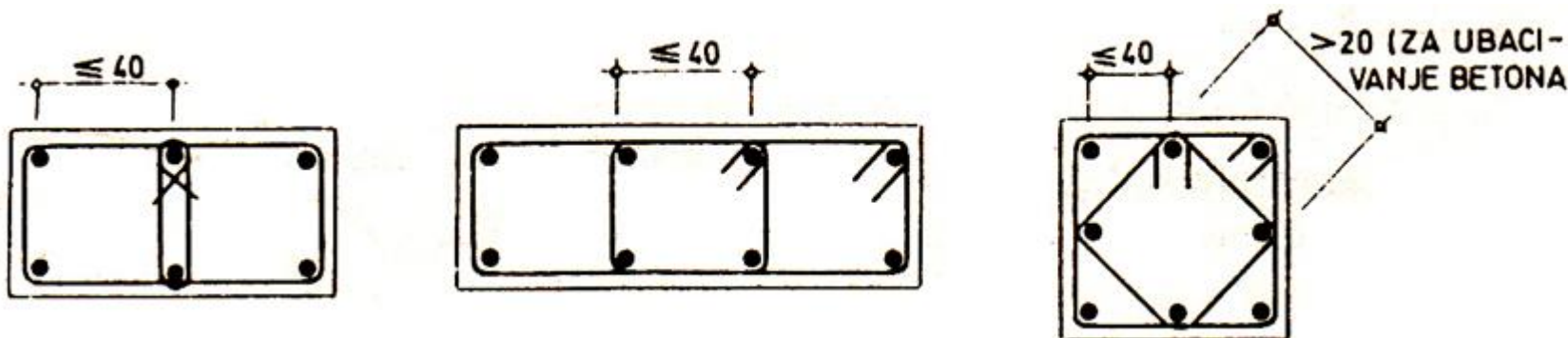
- U seizmički aktivnim zonama sa svake strane čvora na dužini 1m, razmak zatvorenih uzengija je maksimalno:

$$e_{u,\max} = \min. \begin{cases} 7.5 \varnothing \\ 10 \text{ cm} \end{cases}$$

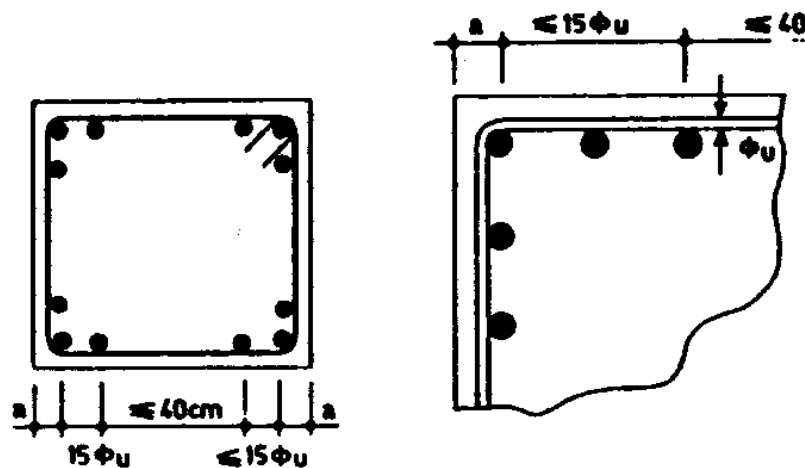
- Na ostalim delovima stuba moguće je usvojiti $e_u = 15f \leq 20\text{cm}$

1. Centrično pritisnuti elementi $\lambda \leq 25$

- U stubovima sa više od četiri podužne šipke, dodaju se posebne uzengije

- Ako je procenat armiranja visok armatura se može grupisati u uglovima stuba sa najviše do 5 šipki

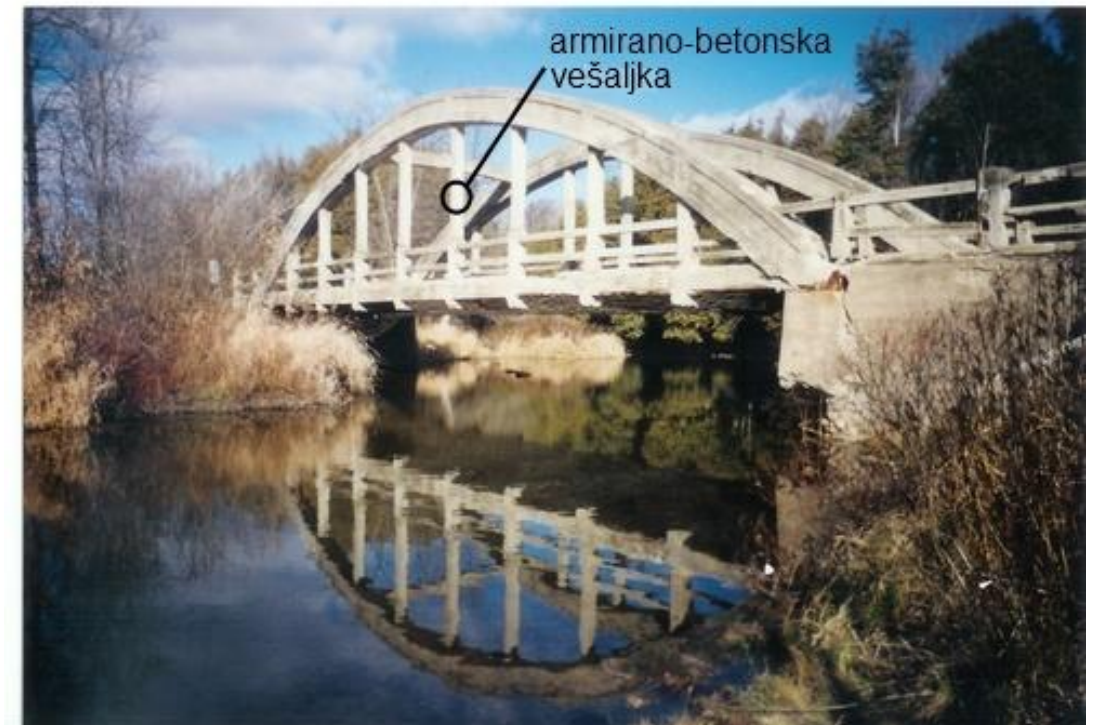
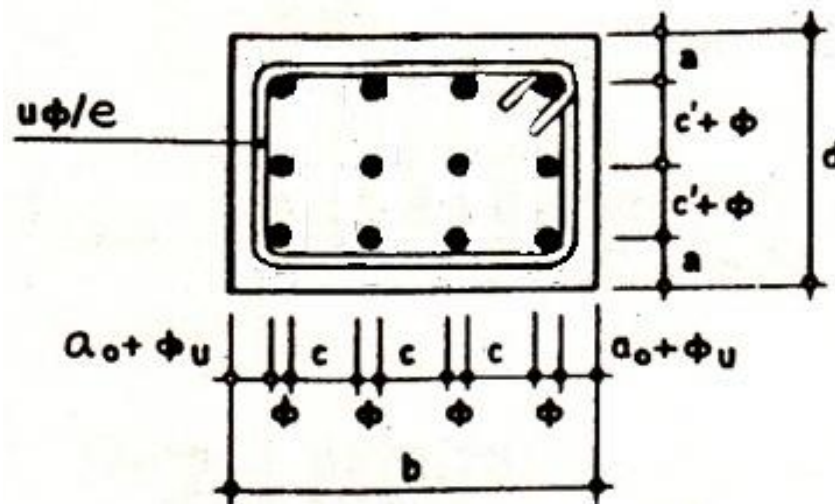

2. Centrično zategnuti elementi

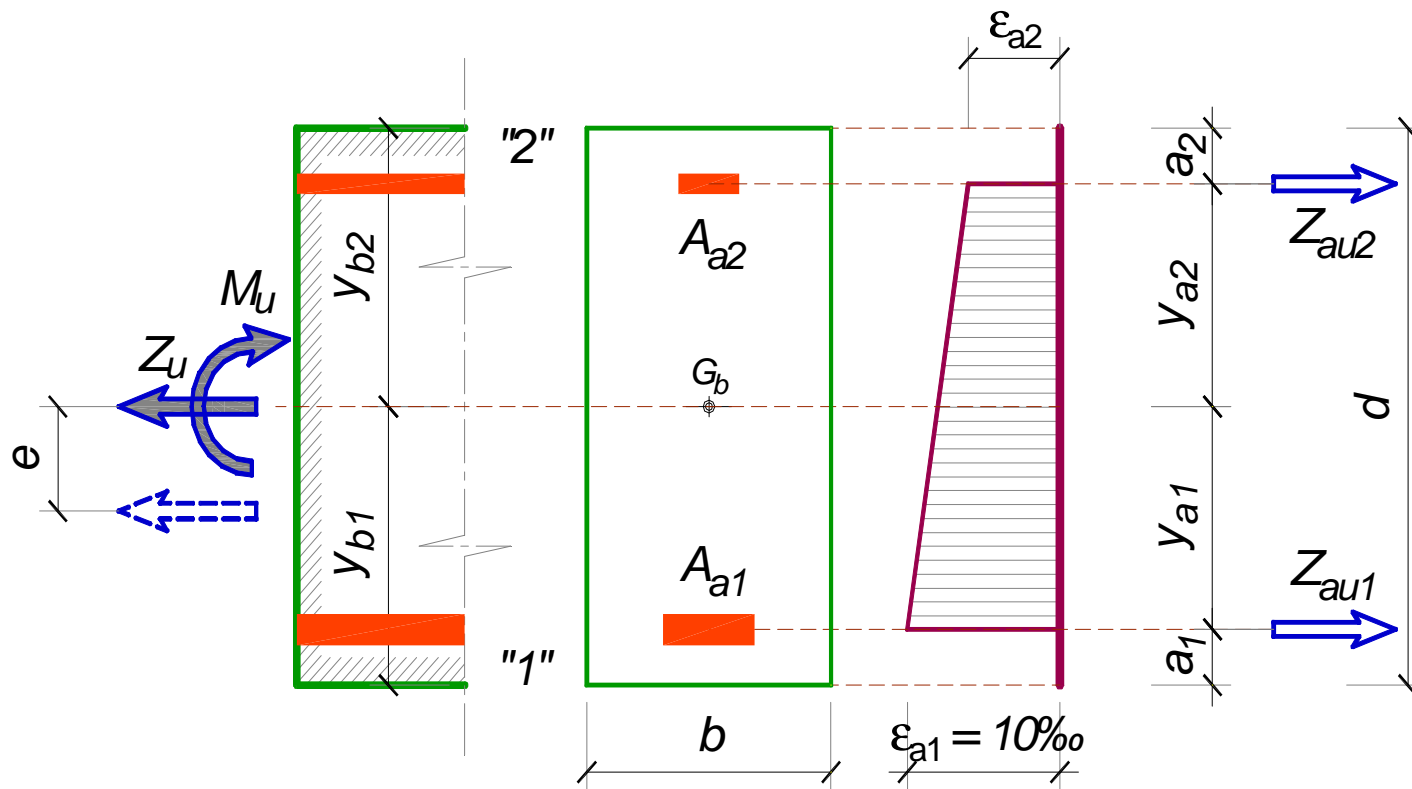
- Celokupnu silu zatezanja prihvata armatura
- Beton ima svrhu zaštite armature od korozije i požara
- Dimenzije ovakvih elemenata se određuju samo iz uslova da se pravilno smesti armatura
- Armatura se raspoređuje simetrično unutar preseka, sa minimalnim horizontalnim razmakom od 5cm

$$A_a = \frac{Z_u}{\sigma_v} = \frac{\sum \gamma_{ui} Z_i}{\sigma_v}$$

3. Ekscentrično zategnuti elementi

- Kada ekscentrična sila Z deluje između armatura u preseku, presek se računa po malom ekscentricitetu

$$A_a = A_{a1} + A_{a2} = \frac{Z_u}{\sigma_v}$$

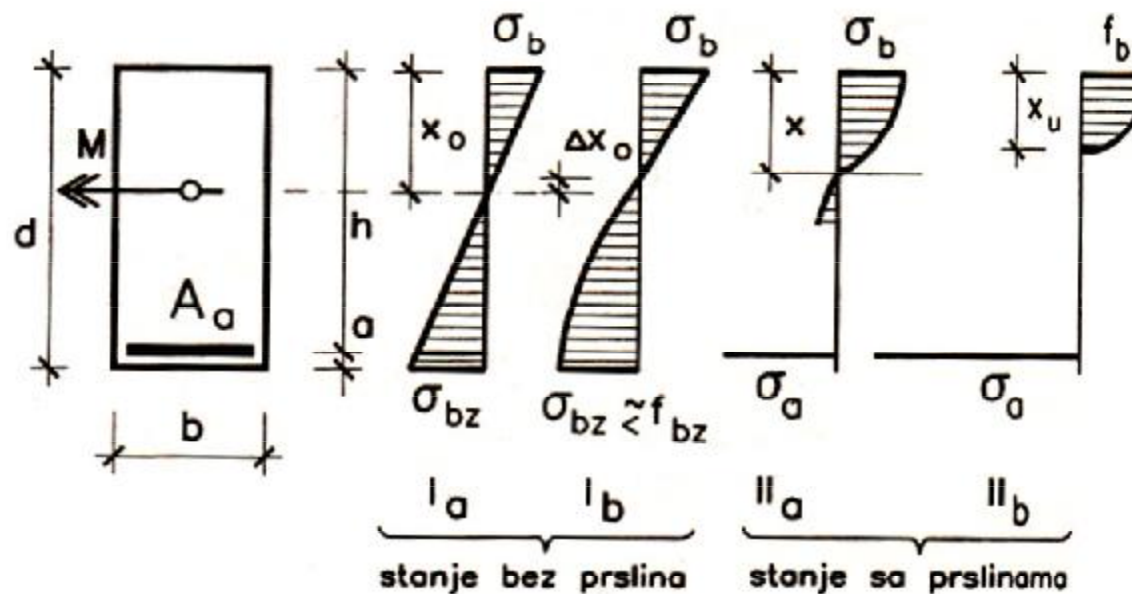
$$A_{a1} = \frac{Z_u}{\sigma_v} \times \frac{y_{a2} + e}{y_{a1} + y_{a2}}$$

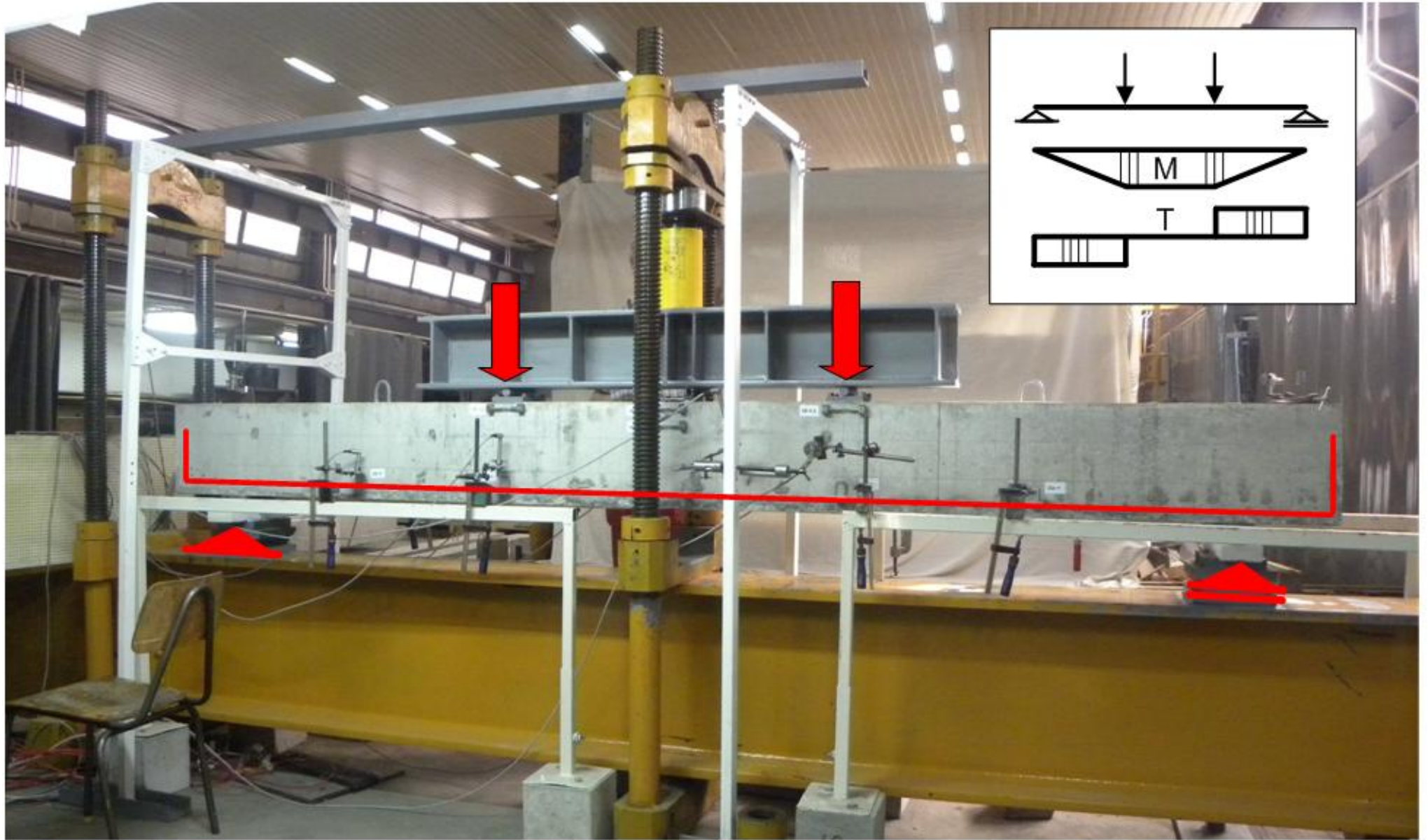
$$A_{a2} = \frac{Z_u}{\sigma_v} \times \frac{y_{a1} - e}{y_{a1} + y_{a2}}$$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

Podsetnik:

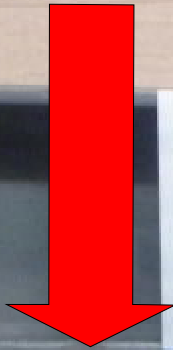
- Naponska stanja Ia i Ib karakteriše odsustvo prslina u betonu pa je ceo betonski presek aktivan
- Faza IIa - Prekoračenjem čvrstoće pri zatezanju betona dolazi do pojave prslina, a napon pritiska u betonu odstupa neznatno od pravolinijske raspodele.
- Faza IIb - Povećanjem opterećenja prsline dolaze do neutralne linije, a dijagram pritiska u betonu se znatno krivi

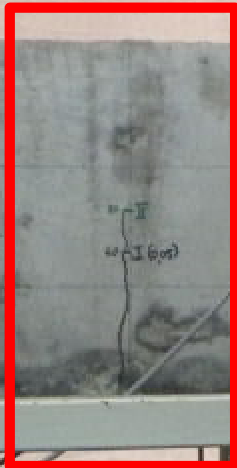

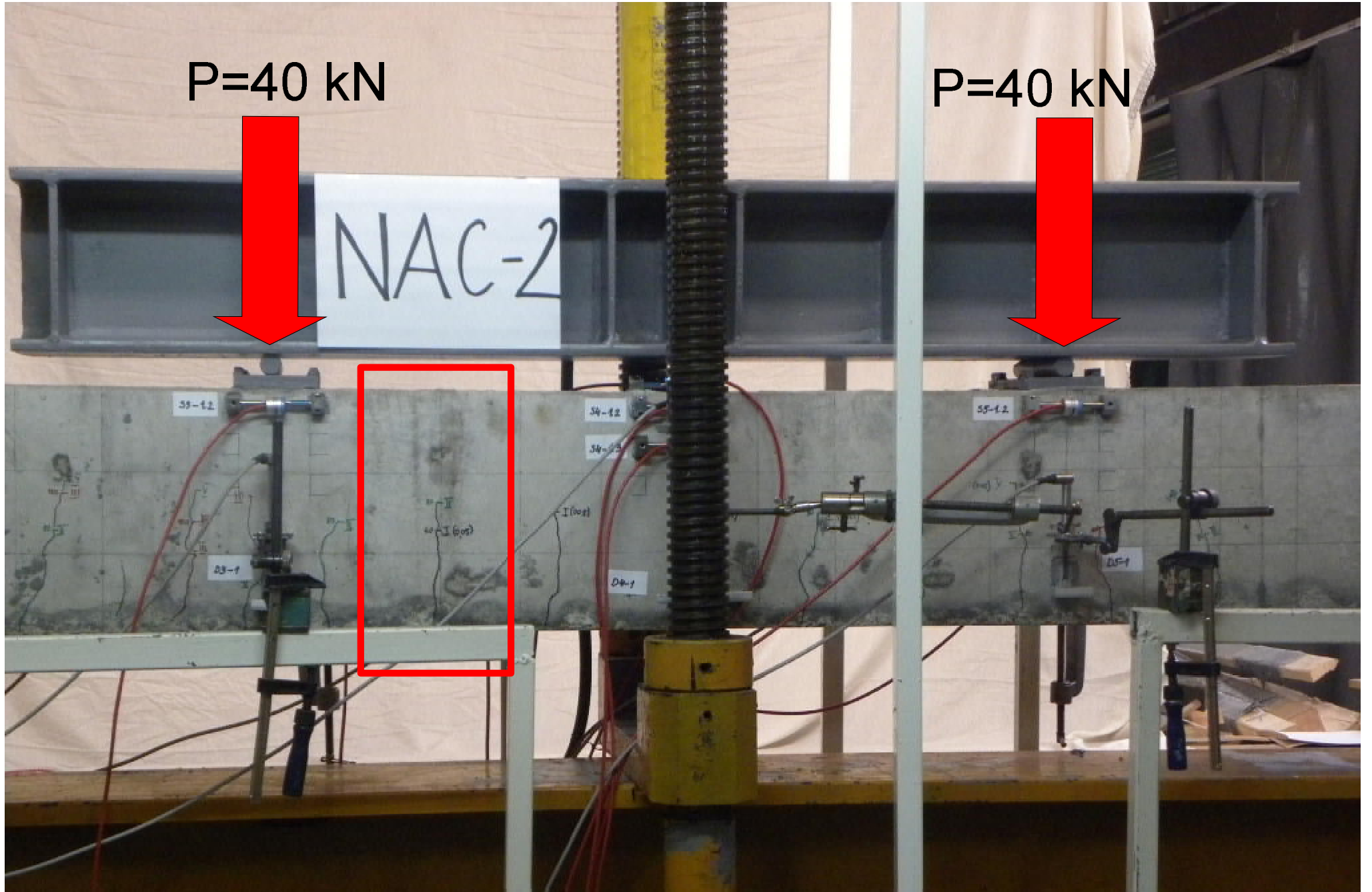
$P=40 \text{ kN}$

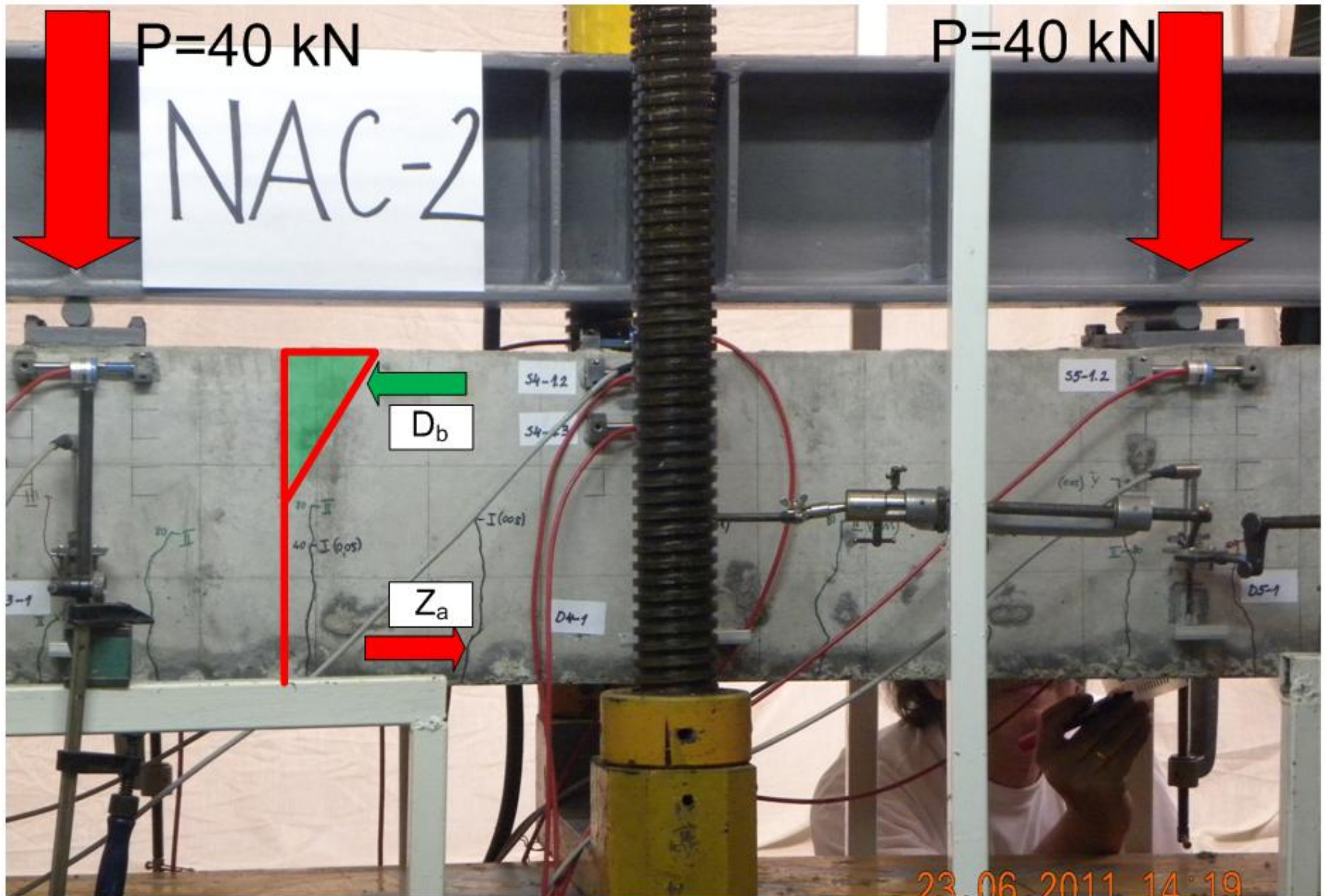

NAC-2

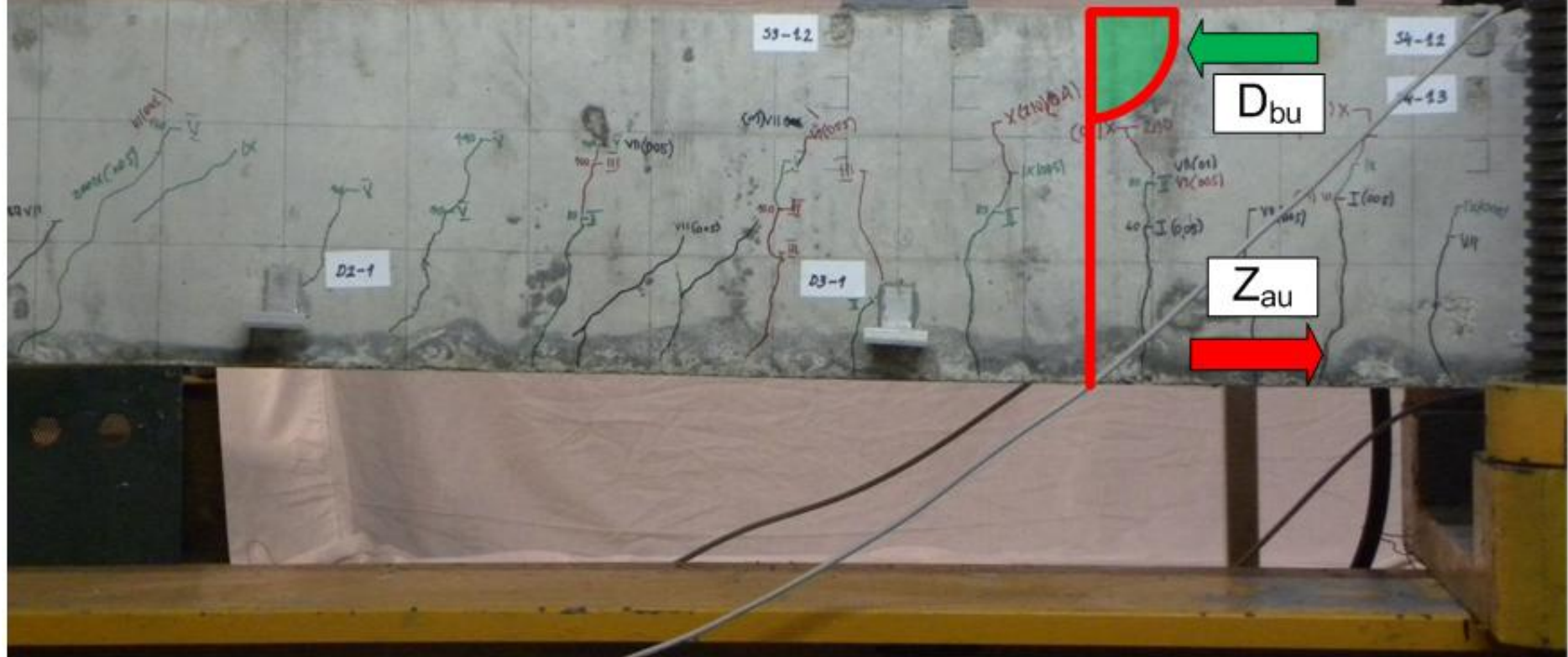
$P=40 \text{ kN}$

$P=105 \text{ kN}$

NAC-2

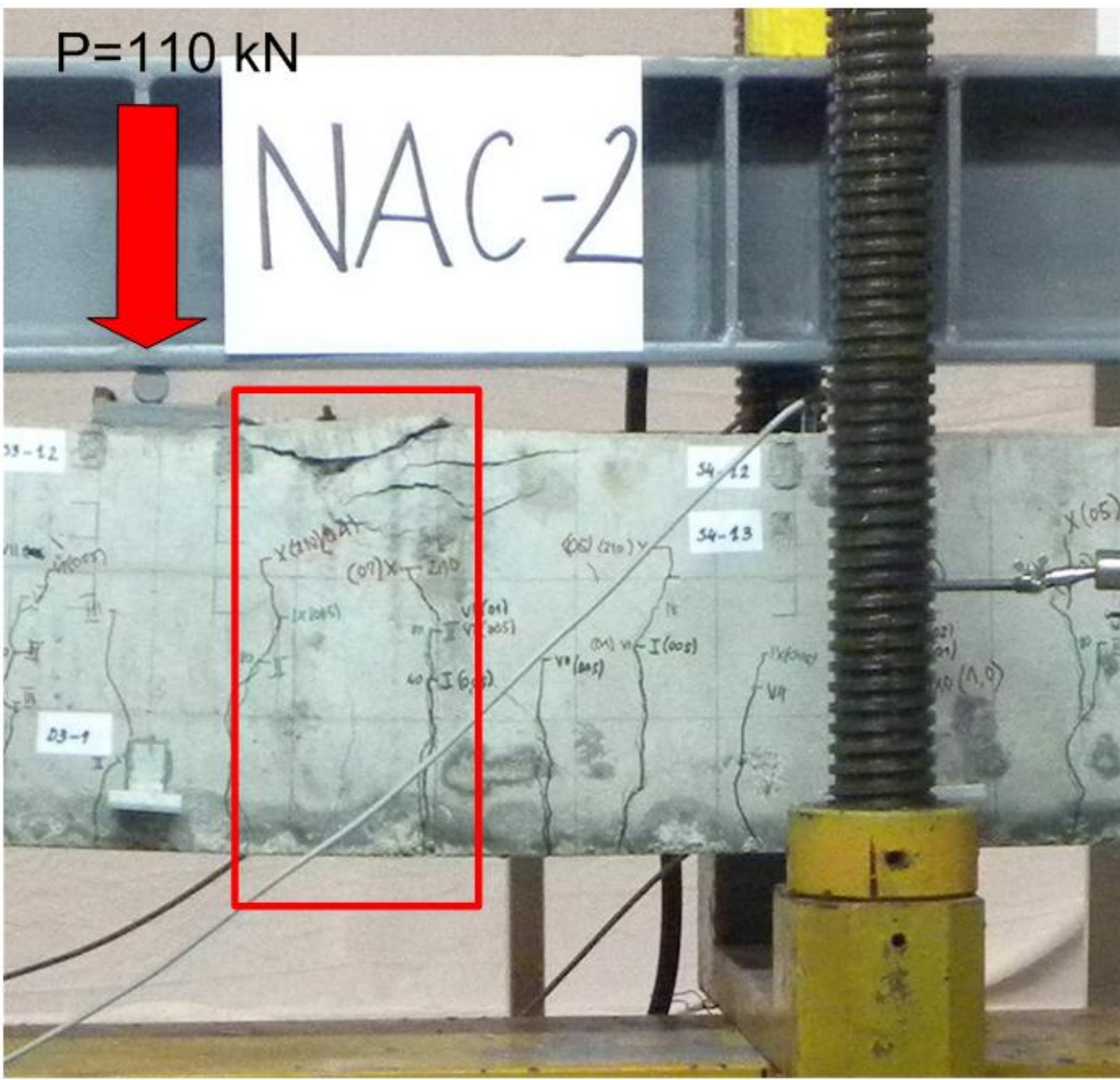
D_{bu}

Z_{au}

$P=110 \text{ kN}$

NAC-2

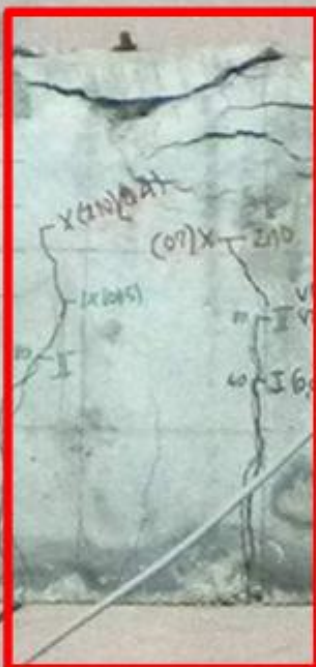

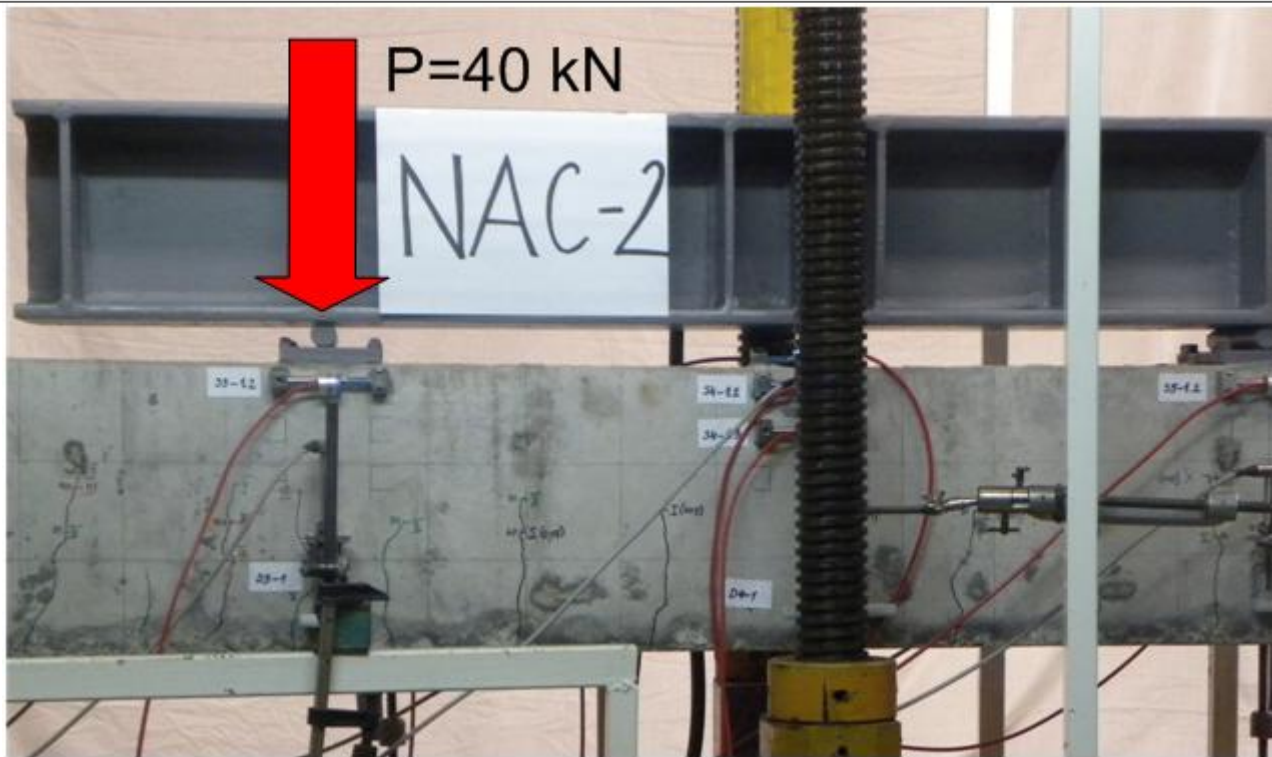
33-12

54-12

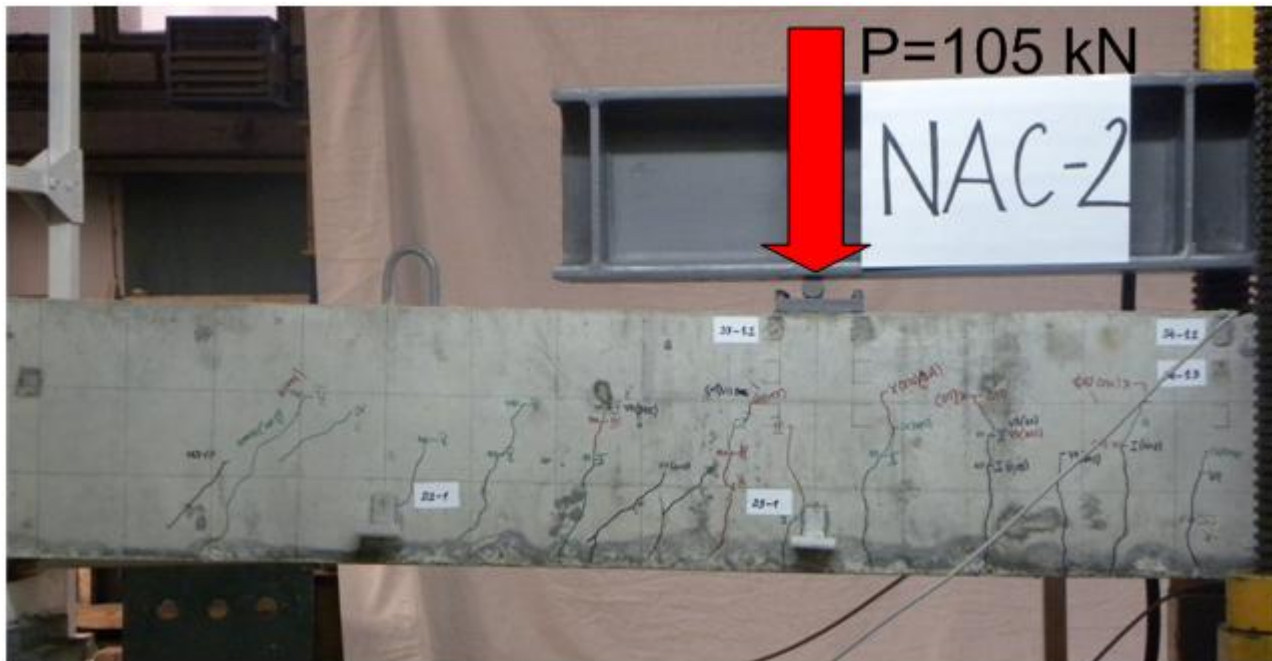
54-13

23-1

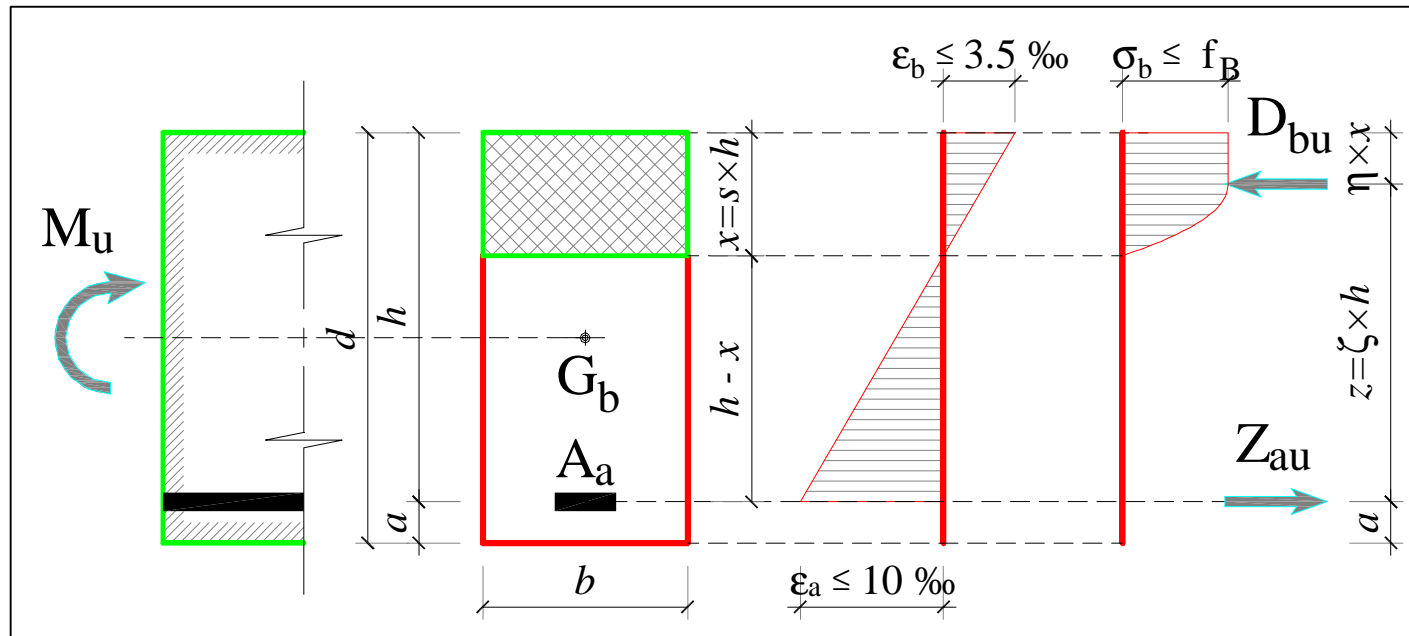
eksploatacija

*neposredno
pred lom*

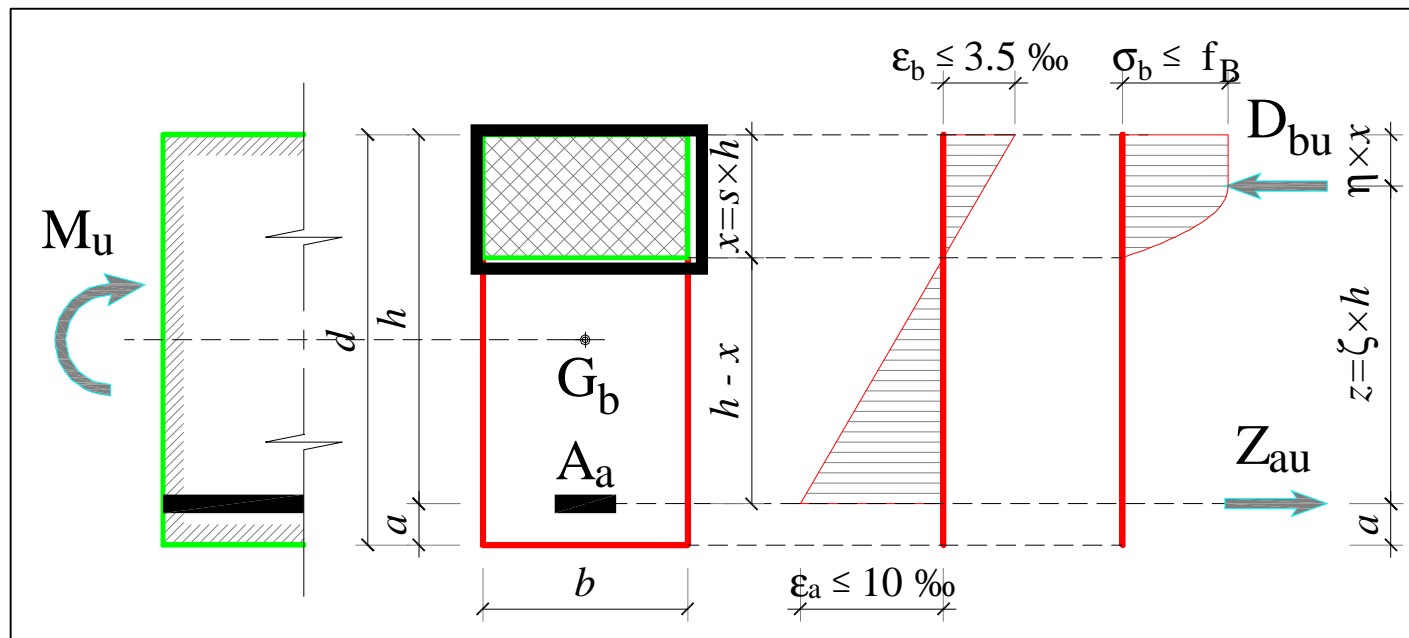
4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Proračun se zasniva na fazi IIb

- Uslov ravnoteže momenata:
- Spoljašnje sile: granični moment $M_u = \sum \gamma_{ui} M_i$
- Spreg unutrašnjih sila: sila pritiska u betonu, D_{bu} , sila zatezanja u armaturi, Z_{au}
- Uslov ravnoteže normalnih sila:
- Sila pritiska u betonu, D_{bu} , sila zatezanja u armaturi, Z_{au}

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

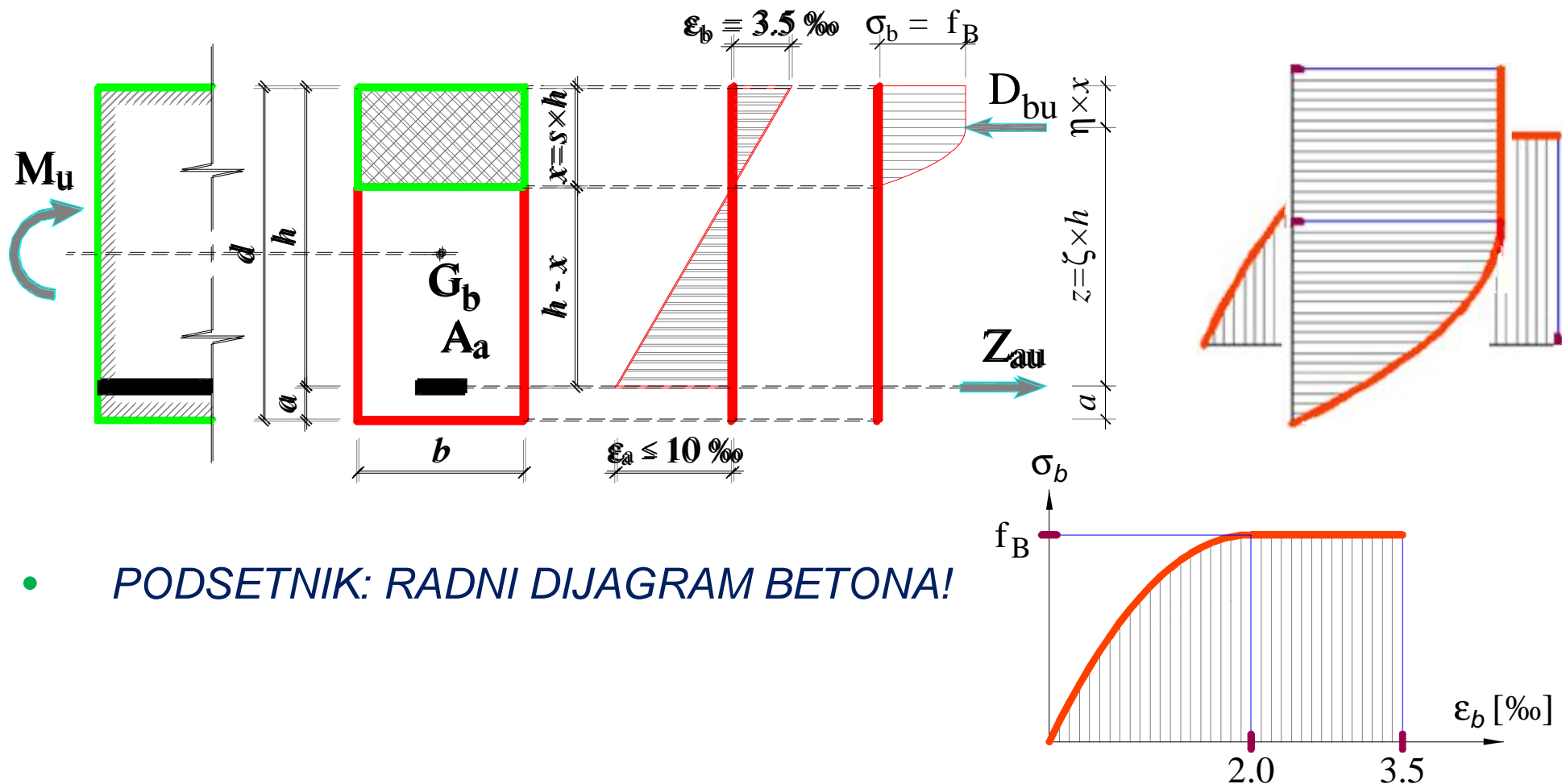
- Ako je pritisnuta površina betona oblika pravougaonika onda imamo slučaj čistog savijanja pravougaonog preseka!

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Zavisno od dilatacija u betonu i armaturi, postoje tri vrste loma:

1. Lom po betonu, kada je $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$; $0 \leq \varepsilon_a < 10\text{‰}$

Napon u betonu $\sigma_b = f_B$

- PODSETNIK: RADNI DIJAGRAM BETONA!**

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Zavisno od dilatacija u betonu i armaturi, postoje tri vrste loma:

2. Lom po armaturi, kada je $0 \leq \varepsilon_b < 3.5\text{‰}$; $\varepsilon_a = 10\text{‰}$

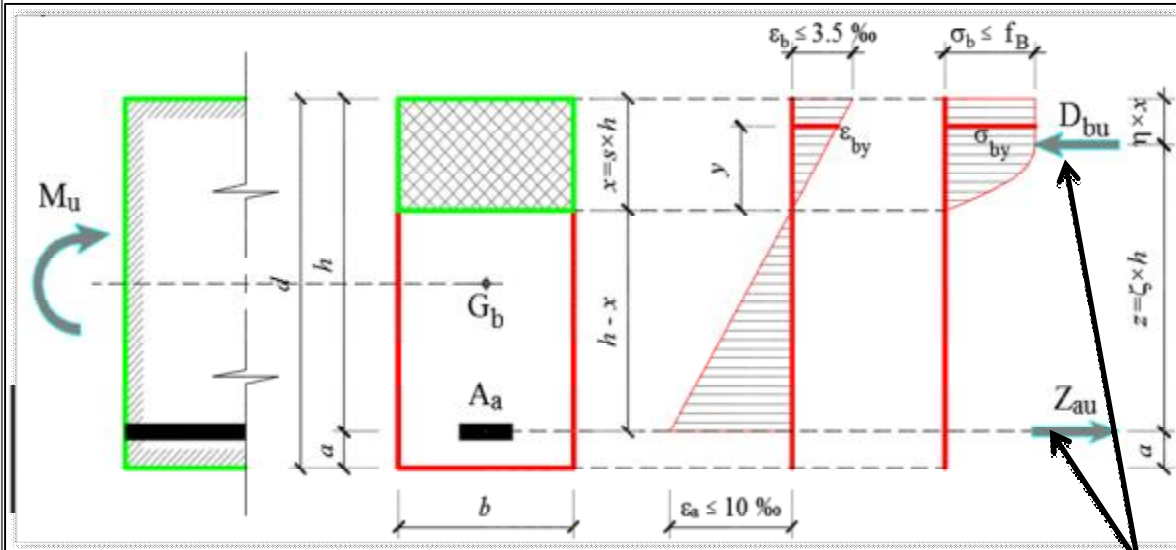
Napon u betonu:

$$\sigma_b = \frac{f_b}{4} (4 - \varepsilon_b) \varepsilon_b \quad 0\text{‰} \leq \varepsilon_b \leq 2\text{‰}$$

$$\sigma_b = f_b \quad 2\text{‰} \leq \varepsilon_b \leq 3.5\text{‰}$$

3. Simultani lom, kada je $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$; $\varepsilon_a = 10\text{‰}$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Uslov ravnoteže normalnih sila:

$$\sum N_u = 0: \Rightarrow \int_{y=0}^{y=x} \sigma_{by} b dy - A_a \sigma_v = 0$$

- Uslov ravnoteže momenata oko težišta zategnute armature:

$$\sum M_{au} = 0: \Rightarrow \int_{y=0}^{y=x} \sigma_{by} b (h - x + y) dy = M_u$$

- Kompatibilnost dilatacija $\Rightarrow \epsilon_{by} = \epsilon_b \frac{y}{x}$
- Statička visina? Količina zategnute armature? $\epsilon_a = \epsilon_b \frac{h - x}{x}$

$$x = h \frac{\epsilon_b}{\epsilon_b + \epsilon_a} \Rightarrow s = \frac{x}{h} = \frac{\epsilon_b}{\epsilon_b + \epsilon_a}$$

$$\int_0^x \frac{f_B}{4} (4 - \epsilon_{by}) \epsilon_{by} b dy - A_a \sigma_v = 0$$

$$b f_B \int_0^x \left(\epsilon_b \frac{y}{x} - \frac{y^2}{x^2} \frac{\epsilon_b^2}{4} \right) dy - A_a \sigma_v = 0 \Rightarrow f_B b x \alpha_b - A_a \sigma_v = 0$$

$$\sigma_b = \frac{f_b}{4} (4 - \epsilon_b) \epsilon_b$$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

$$f_B b x \alpha_b - A_a \sigma_v = 0$$

- α_b – koeficijent punoće naponskog dijagrama:

$$\alpha_b = \frac{\varepsilon_b}{12} (6 - \varepsilon_b) \quad 0\text{‰} \leq \varepsilon_b \leq 2\text{‰}$$

$$\alpha_b = \frac{3\varepsilon_b - 2}{3\varepsilon_b} \quad 2\text{‰} \leq \varepsilon_b \leq 3.5\text{‰}$$

$$\alpha_b = 0.667 \quad \varepsilon_b = 2\text{‰}$$

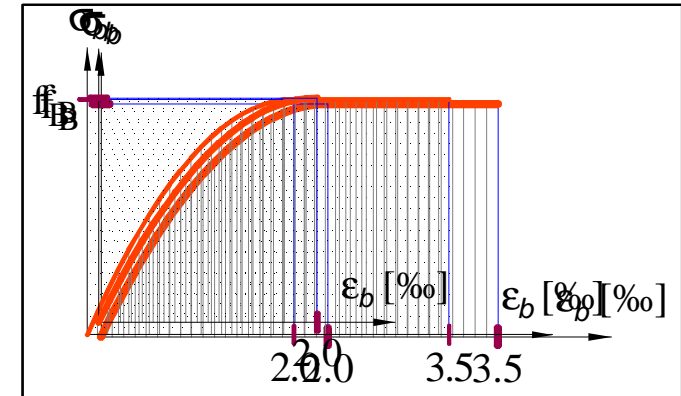
$$\alpha_b = 0.8095 \quad \varepsilon_b = 3.5\text{‰}$$

$$f_B b x \alpha_b - A_a \sigma_v = 0 / b h f_B \Rightarrow \alpha_b s - \frac{A_a \sigma_v}{b h f_B} = 0$$

- Koeficijent armiranja: $\mu = \frac{A_a}{b h}$

- Mehanički koeficijent armiranja: $\bar{\mu} = \frac{A_a \sigma_v}{b h f_B} = \mu \frac{\sigma_v}{f_B}$

$$\mu = \bar{\mu} \frac{f_B}{\sigma_v} = \alpha_b s \frac{f_B}{\sigma_v}$$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Uslov ravnoteže momenata oko težišta zategnute armature:

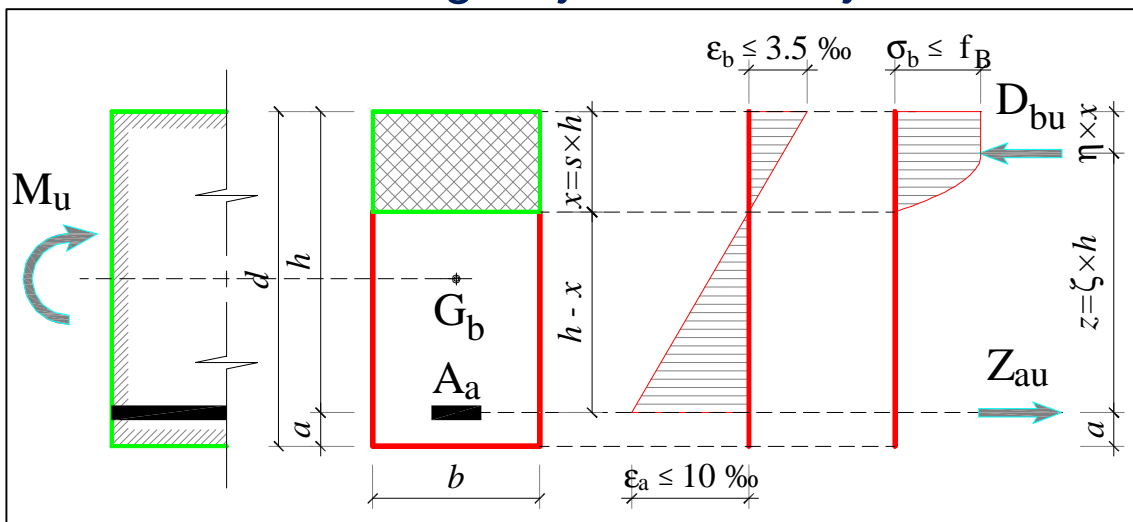
$$\sum M_{\text{arm.}} = 0: \Rightarrow \int_{y=0}^{y=x} \sigma_{by} b(h-x+y) dy = M_u$$

$$\sigma_b = \frac{f_b}{4} (4 - \varepsilon_b) \varepsilon_b \quad \varepsilon_{by} = \varepsilon_b \frac{y}{x}$$

$$\int_0^x \frac{f_B}{4} (4\varepsilon_{by} - \varepsilon_{by}^2) b(h-x+y) dy = M_u$$

$$bf_B \int_0^x \left(\varepsilon_b \frac{y}{x} - \frac{y^2}{x^2} \frac{\varepsilon_b^2}{4} \right) (h-x+y) dy = M_u$$

- Nakon integracije i sređivanja izraza: $\alpha_b s(1 - \eta s) = \frac{M_u}{bh^2 f_B}$

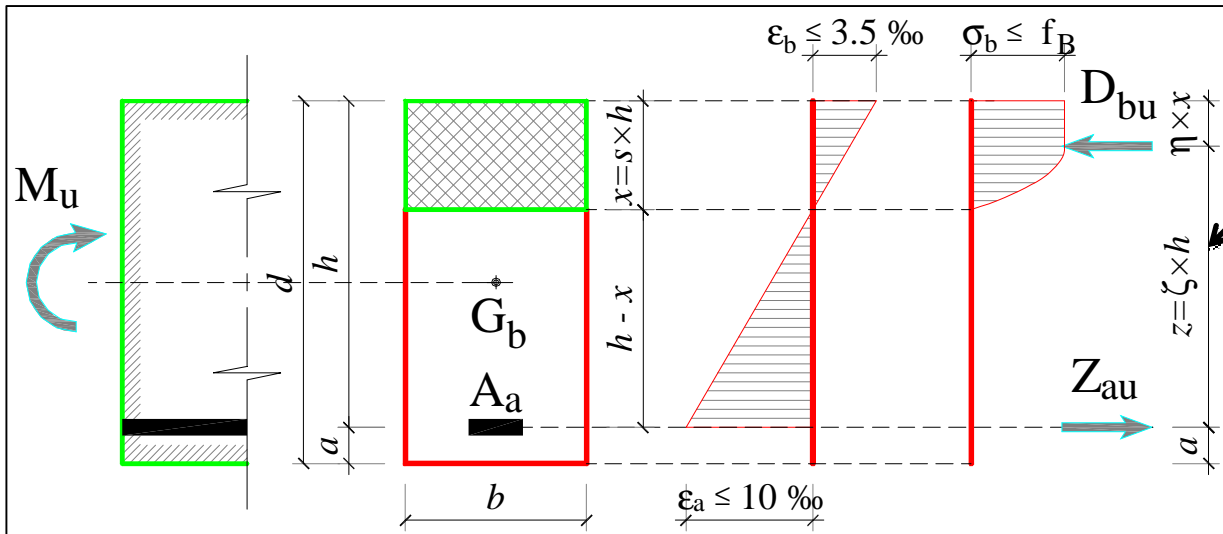
$$\eta = \frac{8 - \varepsilon_b}{4(6 - \varepsilon_b)}$$

$$0\text{‰} \leq \varepsilon_b \leq 2\text{‰}$$

$$\eta = \frac{\varepsilon_b(3\varepsilon_b - 4) + 2}{2\varepsilon_b(3\varepsilon_b - 2)}$$

$$2\text{‰} \leq \varepsilon_b \leq 3.5\text{‰}$$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- *Krak unutrašnjih sila:*
 $z = h - \eta x = h - \eta s h = h(1 - \eta s)$
- *Bezdimenzionalni koeficijent kraka unutrašnjih sila:*
 $\zeta = (1 - \eta s) \Rightarrow z = \zeta h$

$$\sum M_{au} = 0: \alpha_b s(1 - \eta s) = \frac{M_u}{bh^2 f_B} \Rightarrow h = \sqrt{\frac{M_u}{bf_B}} \sqrt{\frac{1}{\alpha_b s(1 - \eta s)}} = \sqrt{\frac{M_u}{bf_B}} \sqrt{\frac{1}{\alpha_b s \zeta}}$$

- *Bezdimenzionalni koeficijent k:* $h = k \sqrt{\frac{M_u}{bf_B}}$

$$\sum N_u = 0: \alpha_b s - \frac{A_a \sigma_v}{bh f_B} = 0 \Rightarrow A_a = \mu b h = \bar{\mu} b h \frac{f_B}{\sigma_v}$$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

I. Slobodno dimenzionisanje

1. M_i ($i = g, p, \Delta$) – POZNATO
2. Č (GA, RA), MB, b (25-50 cm) – USVAJA SE
3. Dilatacije u betonu i armaturi, ε_b i ε_a - USVAJAJU SE

Barem jedna od dilatacija mora dostići graničnu vrednost!

$\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$; $3\text{‰} \leq \varepsilon_a < 10\text{‰}$ lom po betonu

$0\text{‰} \leq \varepsilon_b < 3.5\text{‰}$; $\varepsilon_a = 10\text{‰}$ lom po armaturi

$\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$; $\varepsilon_a = 10\text{‰}$ simultani lom

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

1. Slobodno dimenzionisanje

3. Dilatacije u betonu i armaturi, ε_b i ε_a - USVAJAJU SE

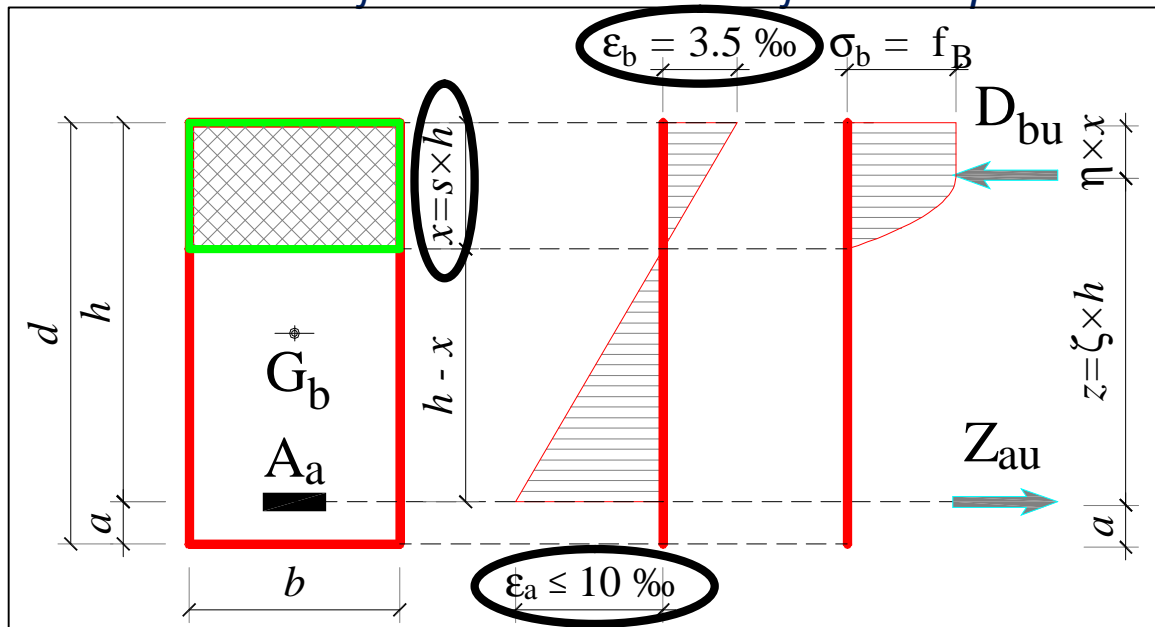
Od izbora dilatacija zavisi visina preseka d ! ...Kako?

Od odnosa dilatacija zavisi visina pritisnute zone x

Veće $x \Rightarrow$ veće $D_{bu} \Rightarrow$ veće Z_{au} (iz uslova ravnoteže normalnih sila)

\Rightarrow što su sile u spregu veće potreban je manji krak da bi spreg bio jednak M_u !

\Rightarrow manji krak sila $z \Rightarrow$ manja visina preseka d !

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

1. Slobodno dimenzionisanje

3. Dilatacije u betonu i armaturi, ε_b i ε_a - USVAJAJU SE

Usvajanje $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$ (lom po betonu) \Rightarrow najmanje d , ali krti lom!

Optimalno $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$; $7\text{‰} \leq \varepsilon_a < 10\text{‰}$

4. Koeficijenti sigurnosti γ_{ui} – ODREĐUJU SE ZAVISNO OD ε_a

5. Koeficijenti k i $\bar{\mu}$ - ODREĐUJU SE IZ TABLICA

Koeficijenti za proračun pravougaonih preseka opterećenih na pravo savijanje
LOM PO BETONU ($\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$; $\alpha_b = 0.810$; $\eta = 0.416$)

ε_a	s	ζ	$\mu_{1M}\%$	k
10	0.259	0.892	20.988	2.311
9.95	0.260	0.892	21.066	2.307
9.9	0.261	0.891	21.144	2.303
9.85	0.262	0.891	21.223	2.300
9.8	0.263	0.891	21.303	2.296
9.75	0.264	0.890	21.384	2.292
9.7	0.265	0.890	21.465	2.288
9.65	0.266	0.889	21.546	2.285
9.6	0.267	0.889	21.628	2.281
9.55	0.268	0.888	21.711	2.277
9.5	0.269	0.888	21.795	2.273
9.45	0.270	0.888	21.879	2.269
9.4	0.271	0.887	21.964	2.265

Koeficijenti za proračun pravougaonih preseka opterećenih na pravo savijanje
LOM PO ARMATURI ($\varepsilon_a = 10\text{‰}$)

ε_b	s	α_b	η	ζ	$\mu_{1M}\%$	k
3.5	0.259	0.810	0.416	0.892	20.988	2.311
3.475	0.258	0.808	0.415	0.893	20.841	2.318
3.45	0.257	0.807	0.415	0.894	20.694	2.325
3.425	0.255	0.805	0.414	0.894	20.546	2.333
3.4	0.254	0.804	0.414	0.895	20.398	2.340
3.375	0.252	0.802	0.413	0.896	20.249	2.348
3.35	0.251	0.801	0.413	0.896	20.100	2.356
3.325	0.250	0.799	0.412	0.897	19.950	2.364
3.3	0.248	0.798	0.412	0.898	19.799	2.372
3.275	0.247	0.796	0.411	0.899	19.648	2.380
3.25	0.245	0.795	0.411	0.899	19.497	2.388
3.225	0.244	0.793	0.410	0.900	19.345	2.397
3.2	0.242	0.792	0.410	0.901	19.192	2.405

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

1. Slobodno dimenzionisanje

6. Statička visina h – ODREĐUJE SE IZ IZRAZA $h = k \sqrt{\frac{M_u}{bf_B}}$
7. Potrebna površina armature – ODREĐUJE SE IZ IZRAZA $A_a = \mu bh = \bar{\mu} bh \frac{f_B}{\sigma_v}$
8. Usvaja se prečnik i broj šipki armature i armatura se raspoređuje u preseku
Voditi računa o razmacima šipki i debljini zaštitnog sloja!
Proračun težišta armature (a) \Rightarrow visina preseka $d = h+a$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

II. Vezano dimenzionisanje

1. M_i ($i = g, p, \Delta$), b , d – POZNATO

2. Č (GA, RA), MB – USVAJA SE

3. Granični momenat savijanja – ODREĐUJE SE IZ IZRAZA $M_u = \sum \gamma_{ui} M_i$
(koeficijenti sigurnosti se računaju pretpostavljajući $\varepsilon_a \geq 3\text{‰}$)

4. Težište armature, a – USVAJA SE ($a \approx 0.1d$) $\Rightarrow h = d - a$

5. Koeficijent k – ODREĐUJE SE IZ IZRAZA $k = \frac{h}{\sqrt{\frac{M_u}{bf_B}}} \Rightarrow \varepsilon_b, \varepsilon_a, \bar{\mu}$
(provera da li je $\varepsilon_a \geq 3\text{‰}$)

6. Potrebna površina armature – ODREĐUJE SE IZ IZRAZA $A_a = \mu bh = \bar{\mu} bh \frac{f_B}{\sigma_v}$

7. Usvaja se prečnik i broj šipki armature i armatura se raspoređuje u preseku

Voditi računa o razmacima šipki i debljini zaštitnog sloja!

Proračun težišta armature (a) \Rightarrow kontrola u odnosu na pretpostavljeno a

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

II. Vezano dimenzionisanje

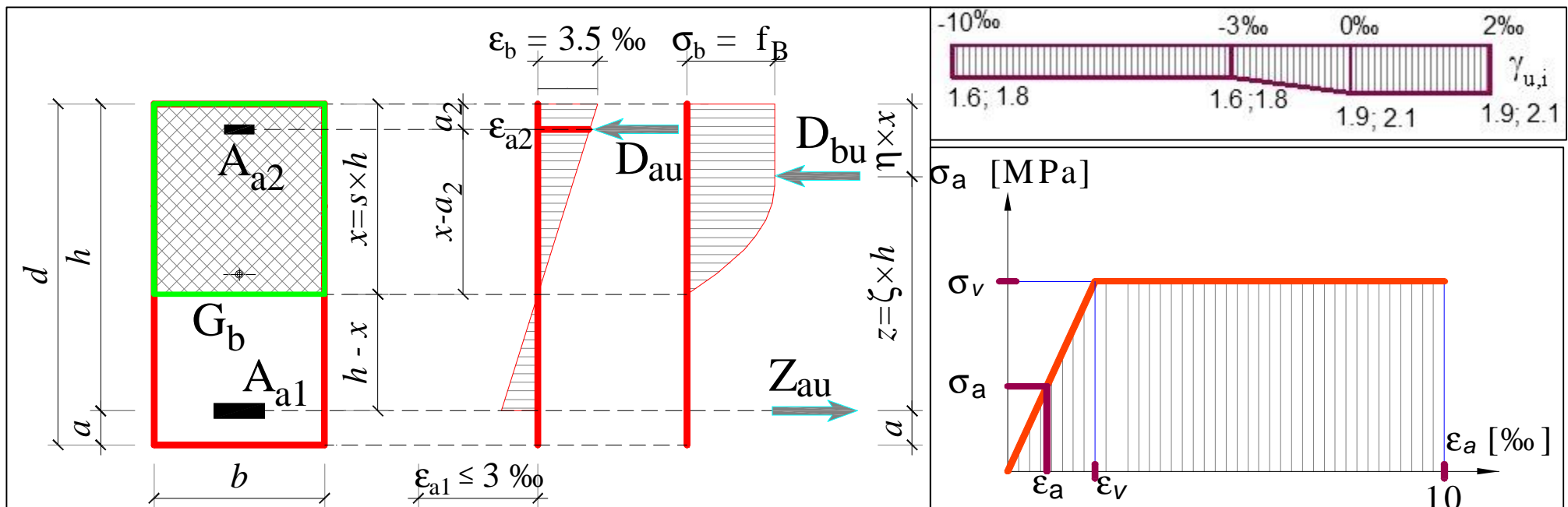
Šta ako je $\varepsilon_a < 3\text{‰}$?

Malo ε_a i veliko x ! Ako je ε_a malo iz RDCČ => σ_a malo

Veliko x => veliko D_{bu} => potrebna velika sila Z_{au}

=> zbog malog σ_a potrebna je velika površina armature A_a !

S obzirom da je $\varepsilon_a < 3\text{‰}$ potrebna je interpolacija koeficijenata sigurnosti!

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

II. Vezano dimenzionisanje

Šta ako je $\varepsilon_a < 3\text{‰}$? => "dvostruko armiranje"

=> Računsko određivanje armature u pritisnutoj zoni

M_{bu} – moment koji može da prihvati jednostruko armiran presek uz $\varepsilon_a = 3\text{‰}$; $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$

$$\Delta M_u = M_u - M_{bu} \quad M_{bu} = \left(\frac{h}{k^*}\right)^2 b f_B$$

k^* je vrednost pri $\varepsilon_a = 3\text{‰}$; $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$

Razliku momenata ΔM_u prihvata spreg D_{au} i ΔZ_{au}

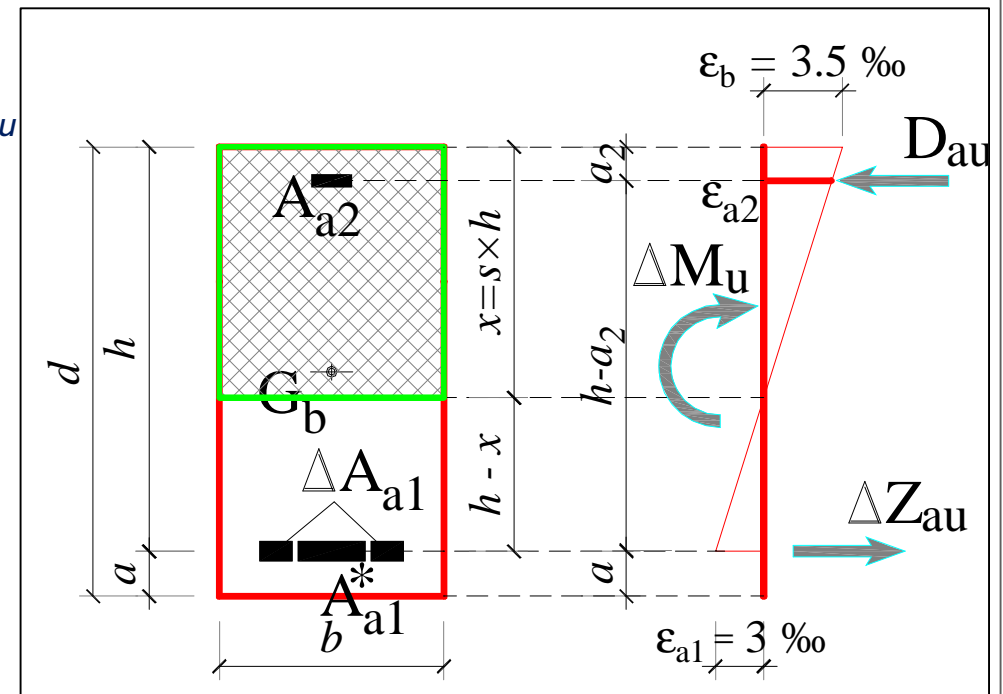
$$D_{au} = Z_{au}$$

$$\Delta M_u = D_{au} (h - a_2)$$

Pretpostavlja se:

$$\varepsilon_{a2} \geq \varepsilon_v \Rightarrow \sigma_{a2} = \sigma_q = |\sigma_v|$$

$$\varepsilon_{a1} \geq \varepsilon_v \Rightarrow \sigma_{a1} = \sigma_v$$

4. Elementi opterećeni momentima savijanja

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

II. Vezano dimenzionisanje

$$\Delta M_u = D_{au}(h - a_2) = A_{a2}\sigma_{a2}(h - a_2)$$

$$A_{a2} = \frac{\Delta M_u}{\sigma_{a2}(h - a_2)} = \frac{\Delta M_u}{\sigma_v(h - a_2)} \quad \Delta A_{a1} = A_{a2} = \frac{\Delta M_u}{\sigma_v(h - a_2)}$$

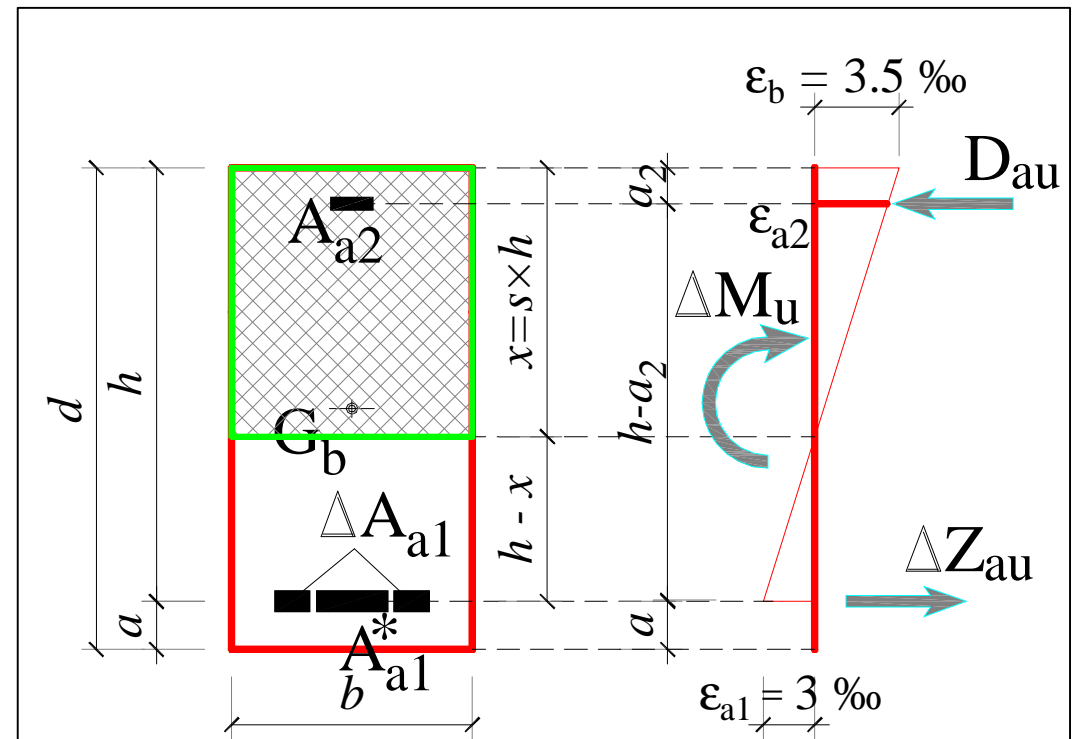
$$A_{a1} = \overline{\mu}_1^* b h \frac{f_B}{\sigma_v} + \Delta A_{a1} =$$

$$= \overline{\mu}_1^* b h \frac{f_B}{\sigma_v} + \frac{\Delta M_u}{\sigma_v(h - a_2)}$$

Preporuka:

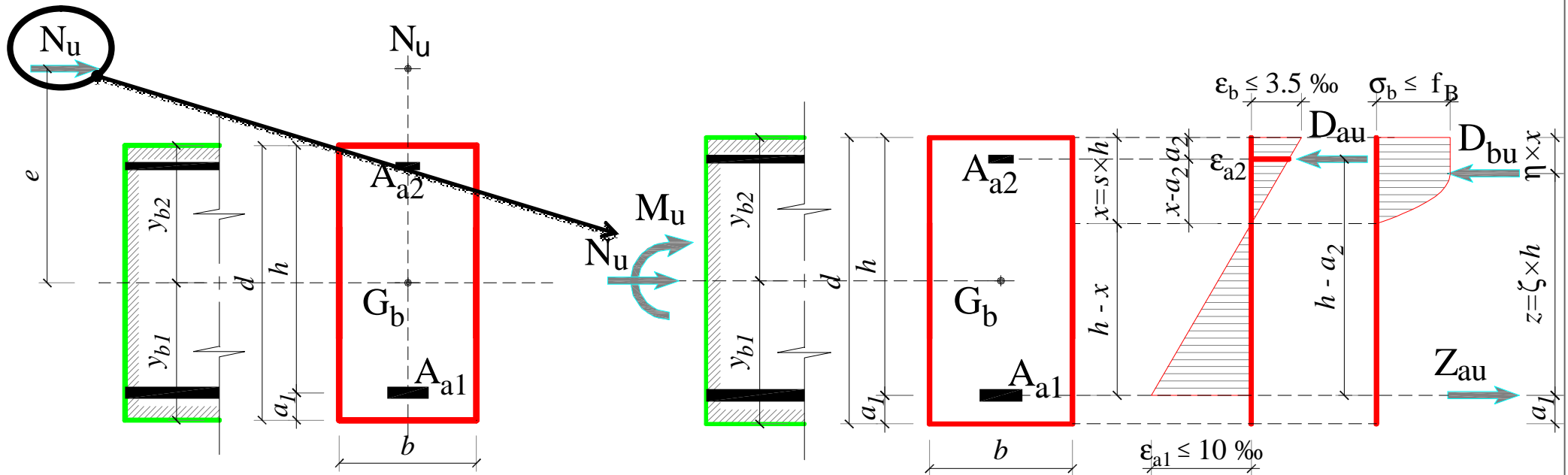
$$\mu_2 \leq 1\%$$

$$A_{a2} \leq A_{a1}/3$$

5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet (složeno savijanje)

- Preseci opterećeni ekscentričnom normalnom silom (N ili Z)
- Napadna tačka sile je u osi simetrije preseka
- Neutralna linija se nalazi u poprečnom preseku

5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet (složeno savijanje)

- Statički uticaja: $N_i, M_i = N_i \cdot e$
- Granični uticaji: $M_u = \sum \gamma_{ui} M_i, N_u = \sum \gamma_{ui} N_i$
- Uslovi ravnoteže normalnih sila:

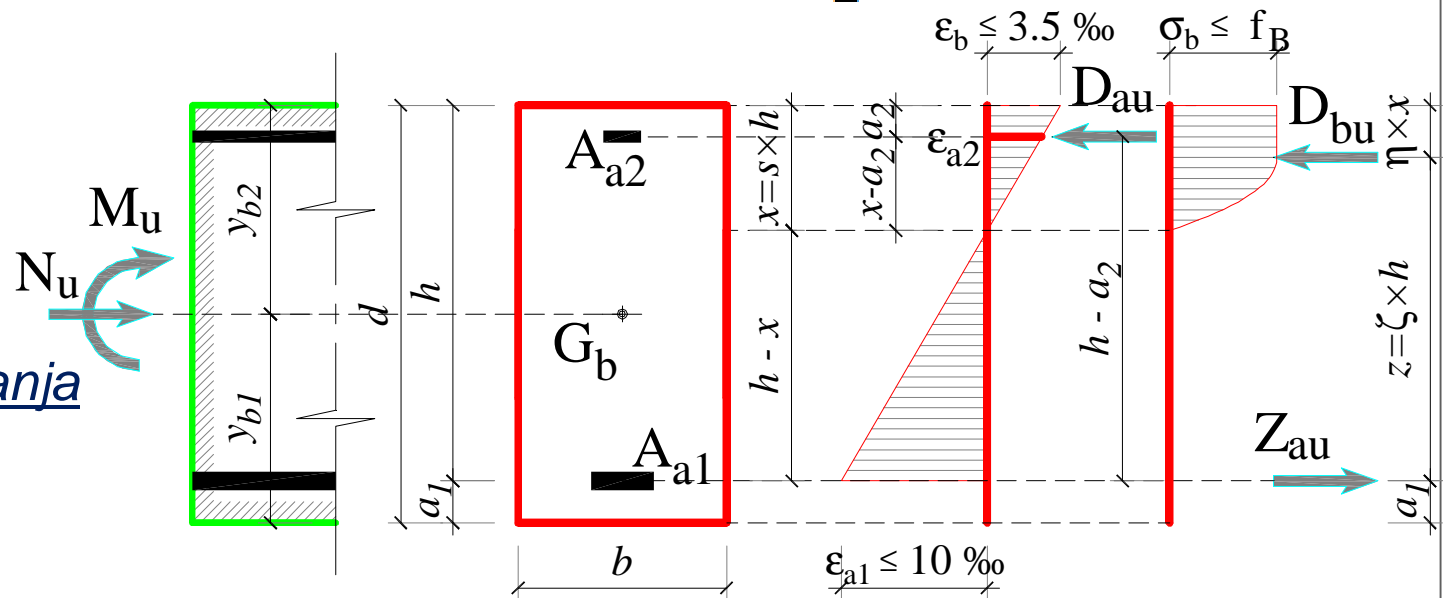
$$\sum N_u = 0: \Rightarrow D_{bu} + D_{au} - Z_{au} = N_u$$

- Uslovi ravnoteže momenata savijanja u odnosu na težište zategnute armature

$$\sum M_{au} = 0: \Rightarrow D_{bu} z + D_{au} (h - a_2) = M_{au} = M_u \oplus N_u \left(\frac{d}{2} - a_1 \right)$$

- **NAPOMENA:**

Znak uz normalnu silu je plus u slučaju norm. sile pritiska, a minus u slučaju norm. sile zatezanja

5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet (složeno savijanje)

- Dolazi se do izraza analognih onima za presek opterećen na čisto savijanje!
- Umesto M_u u izrazima figuriše M_{au}
$$M_{au} = M_u + N_u(d/2 - a_1)$$
$$M_{au} = M_u - Z_u(d/2 - a_1)$$
- Moguće je koristiti iste tablice za dimenzionisanje!
- U izrazu za armaturu dodaje se član $(-N_u / \sigma_v)$, odnosno $(+Z_u / \sigma_v)$
- Slobodno i vezano dimenzionisanje

5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet (složeno savijanje)

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:
- I. Slobodno dimenzionisanje

$$M_{au} = M_u + N_u \left(\frac{d}{2} - a_1 \right) \Rightarrow d \text{ nepoznato} \Rightarrow \text{iterativan postupak!}$$

U prvom koraku – pretp. $M_{au} = M_u$

$$h^I = k \sqrt{\frac{M_u}{bf_B}} \Rightarrow d^I = h^I + a_1 \quad (a_1 \approx 0.1d) \Rightarrow M_{au} = M_u + N_u \left(\frac{d^I}{2} - a_1 \right)$$

Drugi korak:

$$h^{II} = k \sqrt{\frac{M_{au}}{bf_B}} \Rightarrow d^{II} = h^{II} + a_1$$

Kada se postigne dovoljna tačnost ($d^{II} \approx d^I \pm 1\text{cm}$)

$$A_{a1} = \bar{\mu}_1 bh \frac{f_B}{\sigma_v} \ominus \frac{N_u}{\sigma_v}$$

NAPOMENA: Znak uz normalnu silu je minus u slučaju norm. sile pritiska, a plus u slučaju norm. sile zatezanja

5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet (složeno savijanje)

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

II. Vezano dimenzionisanje

- POZNATO: $M_u, N_u, b, d, \sigma_v, f_B$
- USVAJA SE: a_1

$$M_{au} = M_u + N_u \left(\frac{d}{2} - a_1 \right)$$

$$k = \frac{h}{\sqrt{\frac{M_{au}}{bf_B}}} \Rightarrow \varepsilon_b, \varepsilon_{a1}, \bar{\mu}_1 \quad A_{a1} = \bar{\mu}_1 bh \frac{f_B}{\sigma_v} - \frac{N_u}{\sigma_v}$$

5. Ekscentrično opterećeni elementi – veliki ekscentricitet (složeno savijanje)

- Dimenzionisanje preseka za poznati granični moment savijanja:

II. Vezano dimenzionisanje

Ako je $\varepsilon_a < 3\text{‰}$ => "dvostruko armiranje"

=> Računsko određivanje armature u pritisnutoj zoni

M_{abu} – moment koji može da prihvati jednostruko armiran presek uz $\varepsilon_a = 3\text{‰}$; $\varepsilon_b = 3.5\text{‰}$

$$\Delta M_{au} = M_{au} - M_{abu} \quad M_{abu} = \left(\frac{h}{k^*}\right)^2 b f_B$$

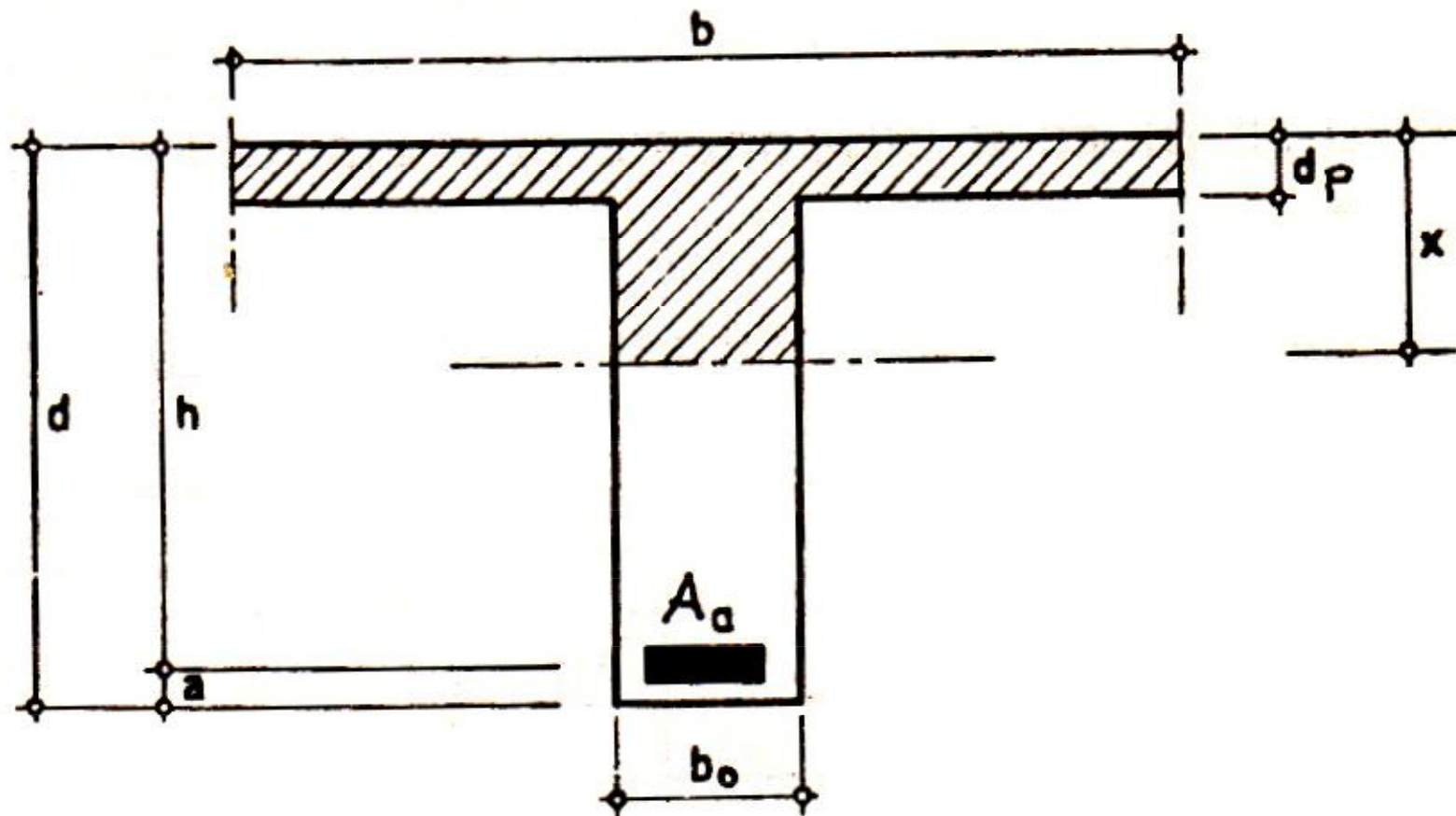
$$A_{a1} = \bar{\mu}_1^* b h \frac{f_B}{\sigma_v} + \frac{\Delta M_u}{\sigma_v (h - a_2)} - \frac{N_u}{\sigma_v}$$

$$A_{a2} = \frac{\Delta M_{au}}{\sigma_v (h - a_2)}$$

6. "T" presek

Podsetnik:

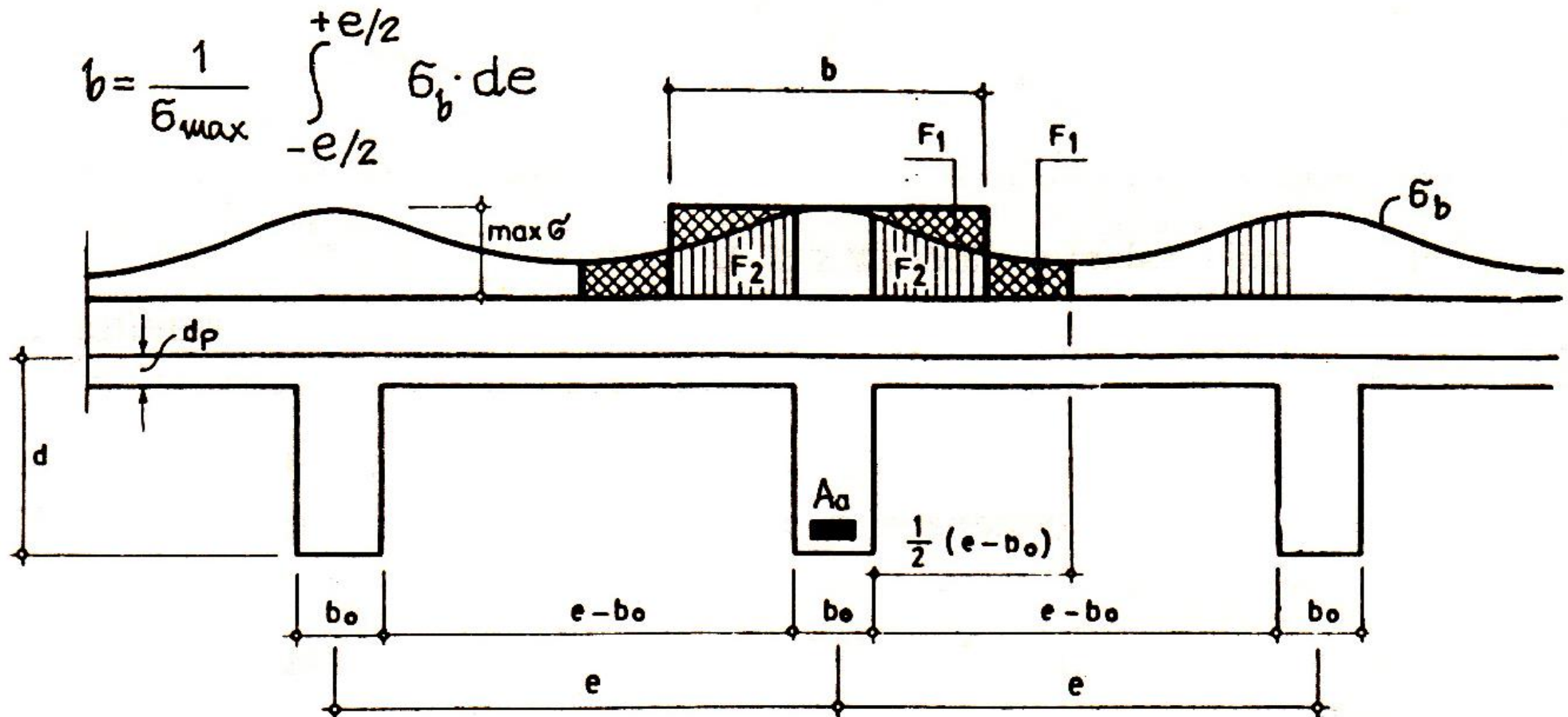
- Nosač T poprečnog preseka čini armiranobetonska greda (rebro), koja je u svom pritisnutom delu monolitno vezana sa pločom

6. "T" presek

Podsetnik:

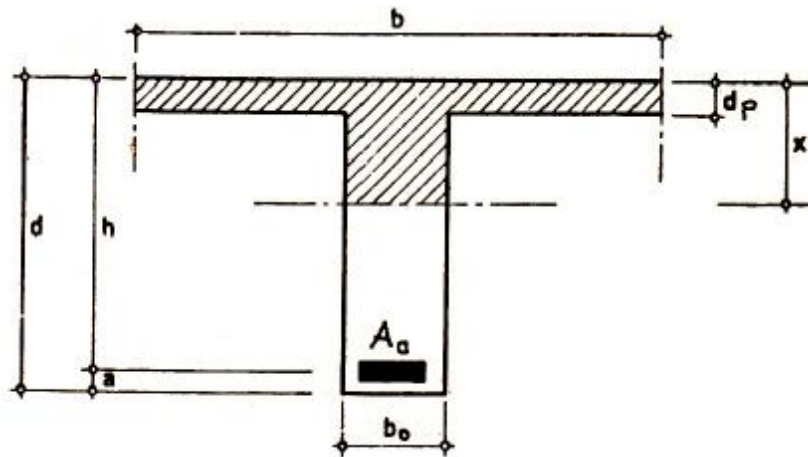
- Normalne napone pritiska prihvataju rebro i sadejstvujući deo ploče na širini koja se naziva sadejstvujuća aktivna širine ploče b

6. "T" presek

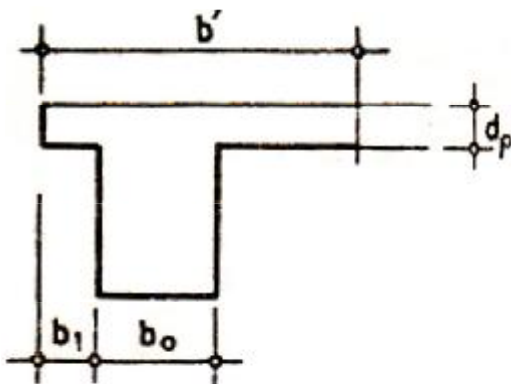
Podsetnik:

- Aktivna širina ploče na kojoj se vrši osrednjavanje napona – b je određena pravilnikom BAB 87 kao:

$$b = \min. \begin{cases} b_0 + 20 d_p & \leq e \\ b_0 + 0.25 l_0 & \leq e \end{cases}$$

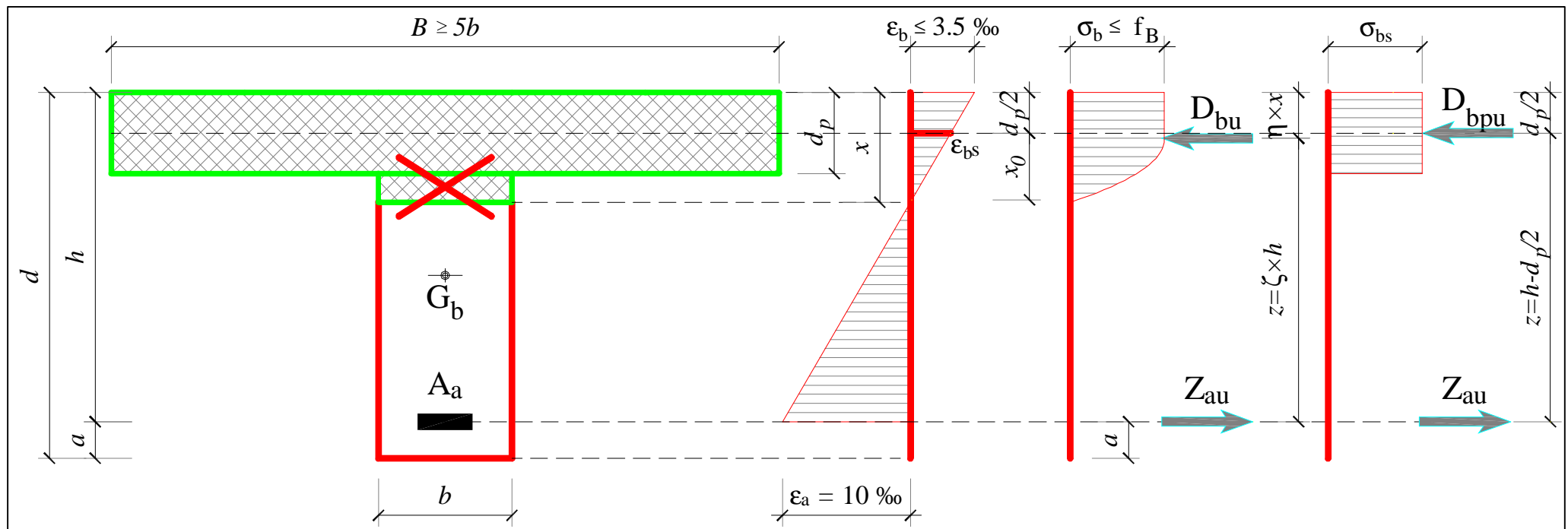
- Za slučaj nesimetričnog T preseka aktivna širina se uzima kao:

$$b' = \min. \begin{cases} b_1 + b_0 + 8 d_p & \leq 0.5 e \\ b_1 + b_0 + 0.25 \frac{l_0}{3} & \leq 0.5 e \end{cases}$$

6. "T" presek

- Ako je neutralna linija u rebru i $B \geq 5b$
 \Rightarrow zanemaruju se normalni naponi pritiska u rebru (mala greška)
 Pretpostavlja se da sila pritiska D_{bpu} deluje u srednjoj ravni ploče
 Odn. u ploči je konstantan napon pritiska σ_{bs} kome odgovara dilatacija ε_{bs}
 Velika pritisnuta površina $\Rightarrow \varepsilon_b \approx 0.5-1.5\text{‰} \Rightarrow \varepsilon_a = 10\text{‰}$ (lom po armaturi)

6. "T" presek

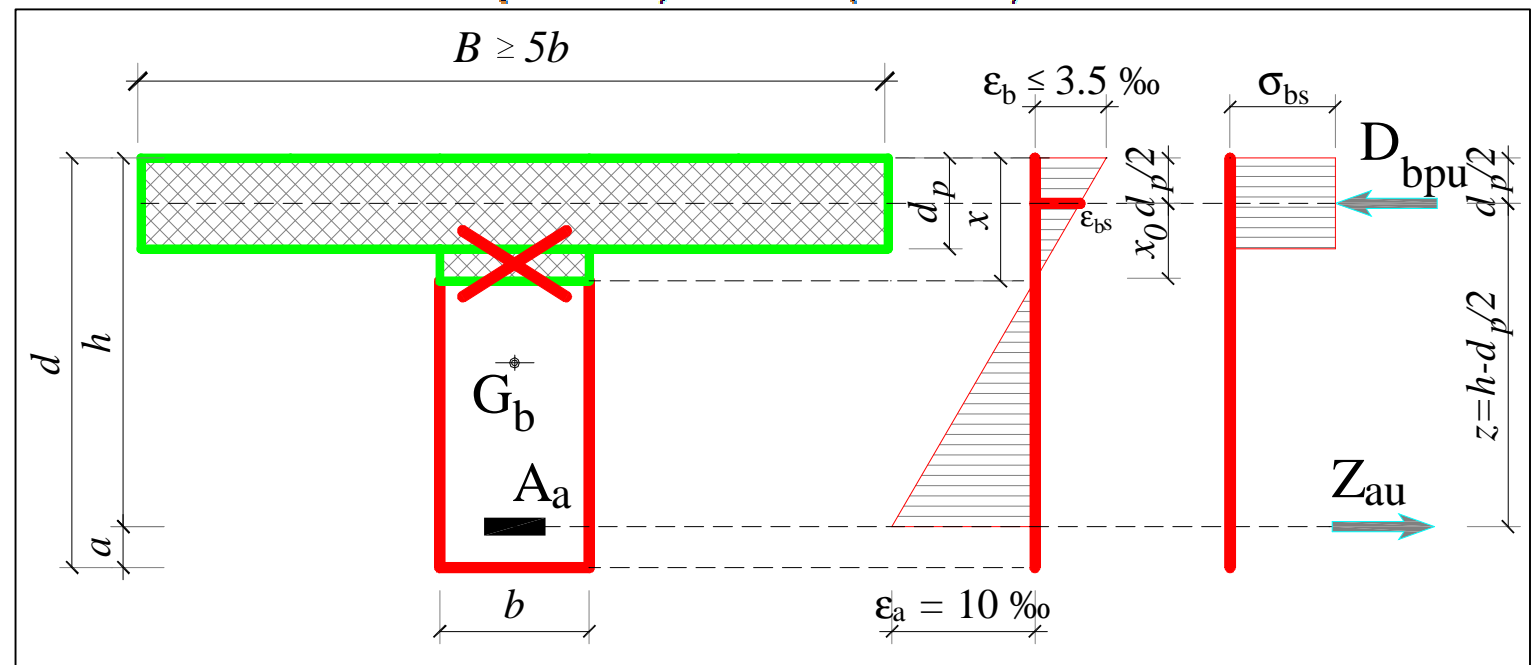
I. Slobodno dimenzionisanje:

$$\sum N_u = 0: \sigma_{bs} B d_p - A_a \sigma_v = 0 \quad \sum M_a = 0: \sigma_{bs} B d_p \left(h - \frac{d_p}{2} \right) = M_u$$

- Ako se σ_{bs} usvoji \Rightarrow
$$h = \frac{M_u}{\sigma_{bs} B d_p} + \frac{d_p}{2} \quad (0.3f_b \leq \sigma_{bs} \leq 0.75f_b)$$

$$\frac{x_0}{\varepsilon_{bs}} = \frac{h - (x_0 + \frac{d_p}{2})}{\varepsilon_a} \Rightarrow x_0 = \frac{\varepsilon_{bs}}{\varepsilon_{bs} + \varepsilon_a} \left(h - \frac{d_p}{2} \right) = s_0 \left(h - \frac{d_p}{2} \right)$$

- Provera:
 $x_0 \geq d_p/2$?
- Ako jeste
 \Rightarrow "T" presek!

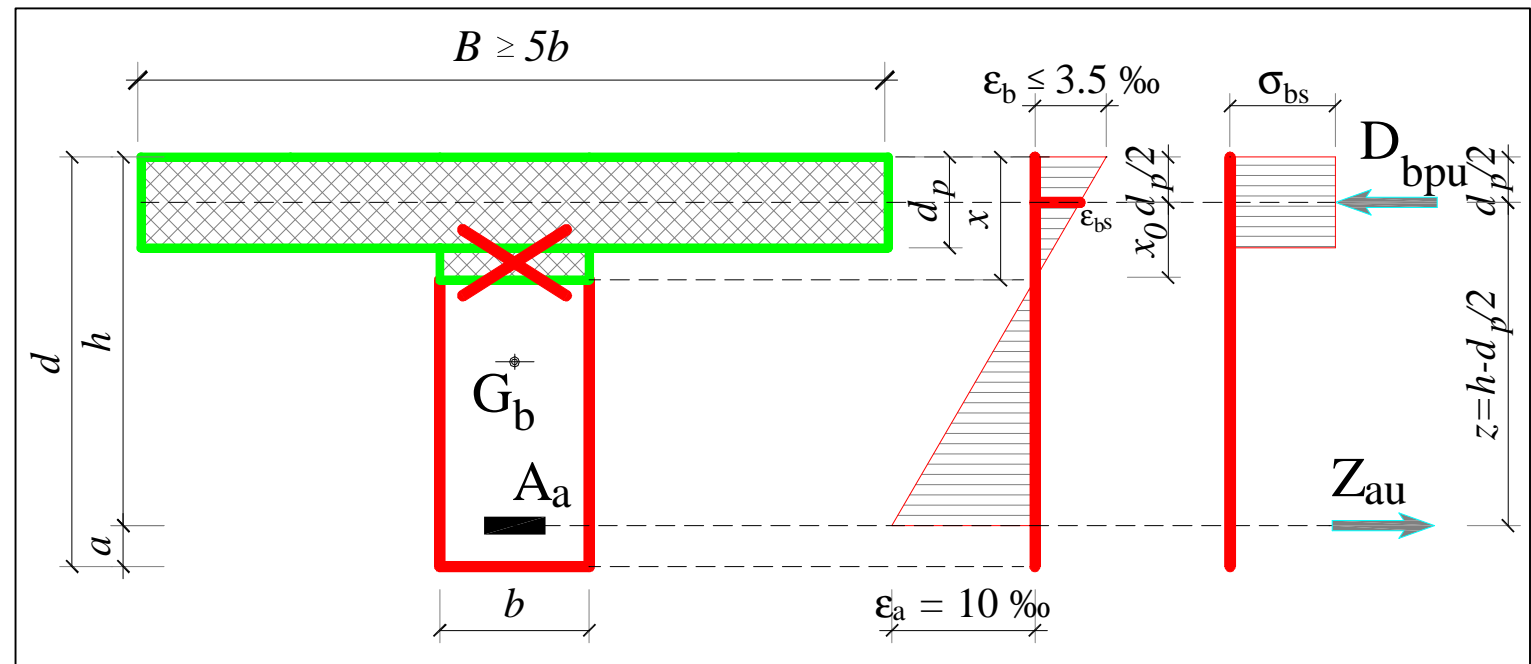
6. "T" presek

I. Slobodno dimenzionisanje:

$$A_a = \frac{\sigma_{bs} B d_p}{\sigma_v} = \frac{M_u}{\sigma_v \left(h - \frac{d_p}{2} \right)}$$

• Provera:

$$\varepsilon_b = \varepsilon_{bs} \frac{x_0 + \frac{d_p}{2}}{x_0} \leq 3.5\text{‰}?$$

6. "T" presek

II. Vezano dimenzionisanje

- POZNATO: $M_u, b, B, d, \sigma_v, f_B$

- USVAJA SE: $\sigma_{bs} = \frac{M_u}{Bd_p \left(h - \frac{d_p}{2} \right)}$ RDB $\Rightarrow \varepsilon_{bs} = 2 \left(1 - \sqrt{1 - \frac{\sigma_{bs}}{f_B}} \right)$ [‰]

$$x_0 = \frac{\varepsilon_{bs}}{\varepsilon_{bs} + \varepsilon_a} \left(h - \frac{d_p}{2} \right) \Rightarrow \varepsilon_b = \varepsilon_{bs} \frac{x_0 + \frac{d_p}{2}}{x_0} \leq 3.5\text{‰}$$

- Ako je $x_0 \geq d_p/2$ onda je "T" presek

$$A_a = \frac{M_u}{\sigma_v \left(h - \frac{d_p}{2} \right)}$$

6. "T" presek

II. Vezano dimenzionisanje

- Praktičniji pristup: pretpostaviti neutralnu liniju u ploči!
- Dimenzioniše se pravougaoni presek Bxd

$$k = \frac{h}{\sqrt{\frac{M_u}{Bf_B}}} \Rightarrow \varepsilon_b, \varepsilon_a, \bar{\mu}_1, s$$

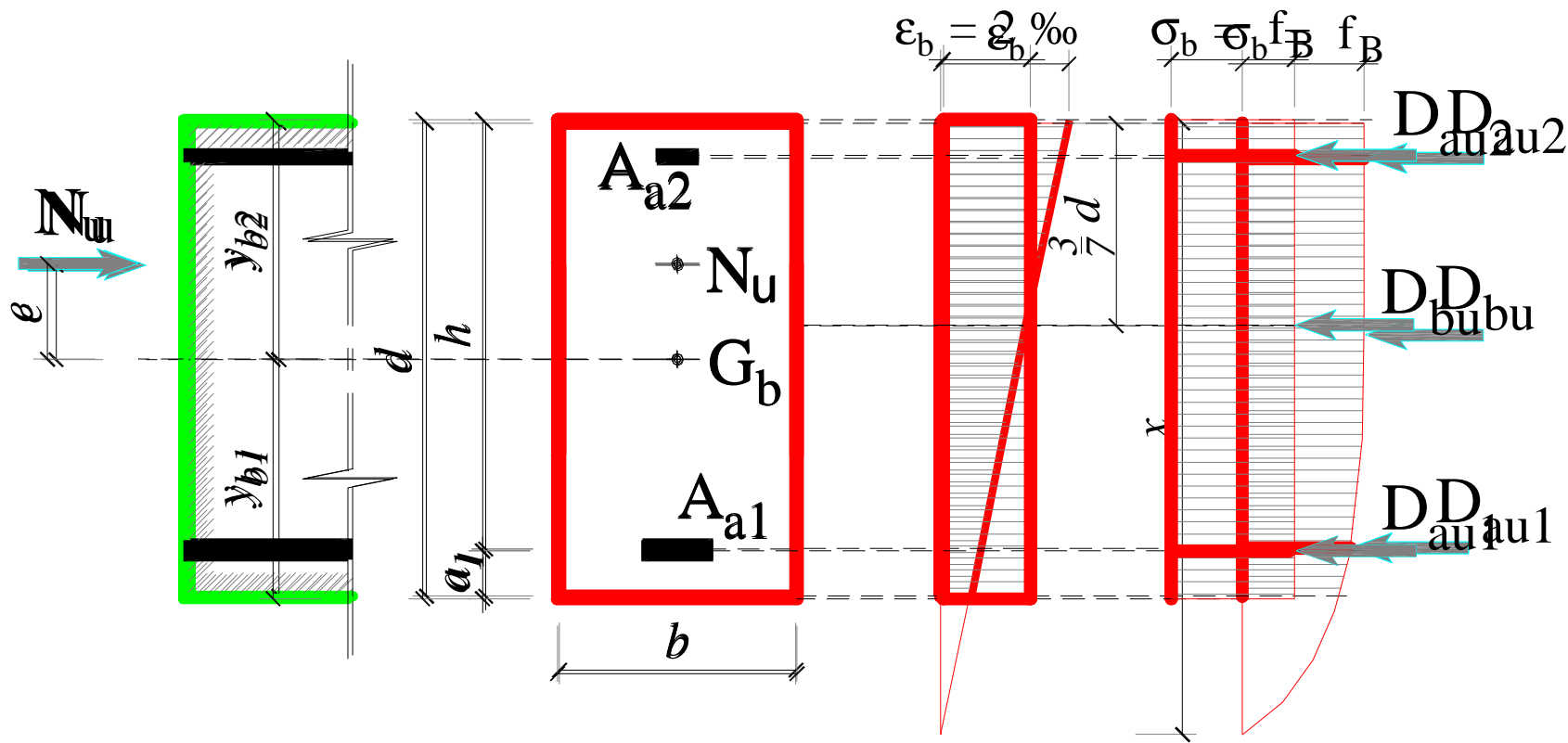
- Preko koeficijenta s se određuje položaj neutralne linije: $x=sh \leq d_p$?
- Ako jeste, presek je pravougaoni Bxd
- U svakom slučaju mora se obezbediti minimalna količina armature!

$$A_{a,min} = \mu_{min} \frac{bd}{100} \quad (\text{u odnosu na širinu rebra } b!)$$

- Za GA $\mu_{min}=0.25\%$; RA $\mu_{min}=0.20\%$

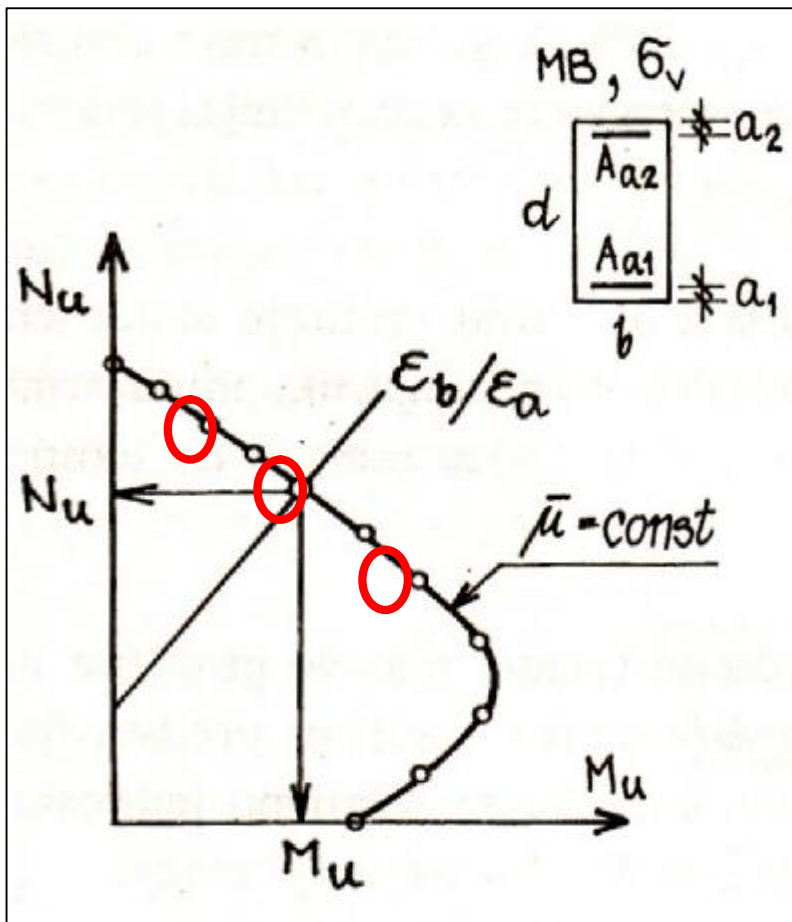
7. Mali ekscentricitet – Ekscentrično pritisnuti elementi. Dijagrami interakcije.

- Slučaj naprezanja karakterističan za stubove
- Ekscentricitet normalne sile je mali, ceo presek je pritisnut; simetrično armiranje!
- Granične dilatacije se kreću od $\varepsilon_{b1}=0\text{‰}$ i $\varepsilon_{b2}=3.5\text{‰}$ do $\varepsilon_{b1}=\varepsilon_{b2}=2\text{‰}$

7. Mali ekscentricitet – Ekscentrično pritisnuti elementi. Dijagrami interakcije.

- Konstruisanje: usvojen oblik i dimenzije preseka, raspored i količina armature, mehaničke karakteristike betona i čelika, stanje graničnih dilatacija u preseku
- Ispisivanje uslova ravnoteže $\Rightarrow M_u, N_u$

- Najčešće u bezdimenzionalnom obliku:

$$m_u = \frac{M_u}{bd^2 f_B}$$

$$n_u = \frac{N_u}{bd f_B}$$

$$A_a = \bar{\mu} b d \frac{f_B}{\sigma_v}$$

- Posebni dijagrami za različite odnose a/d i različite mehaničke karakteristike betona i čelika

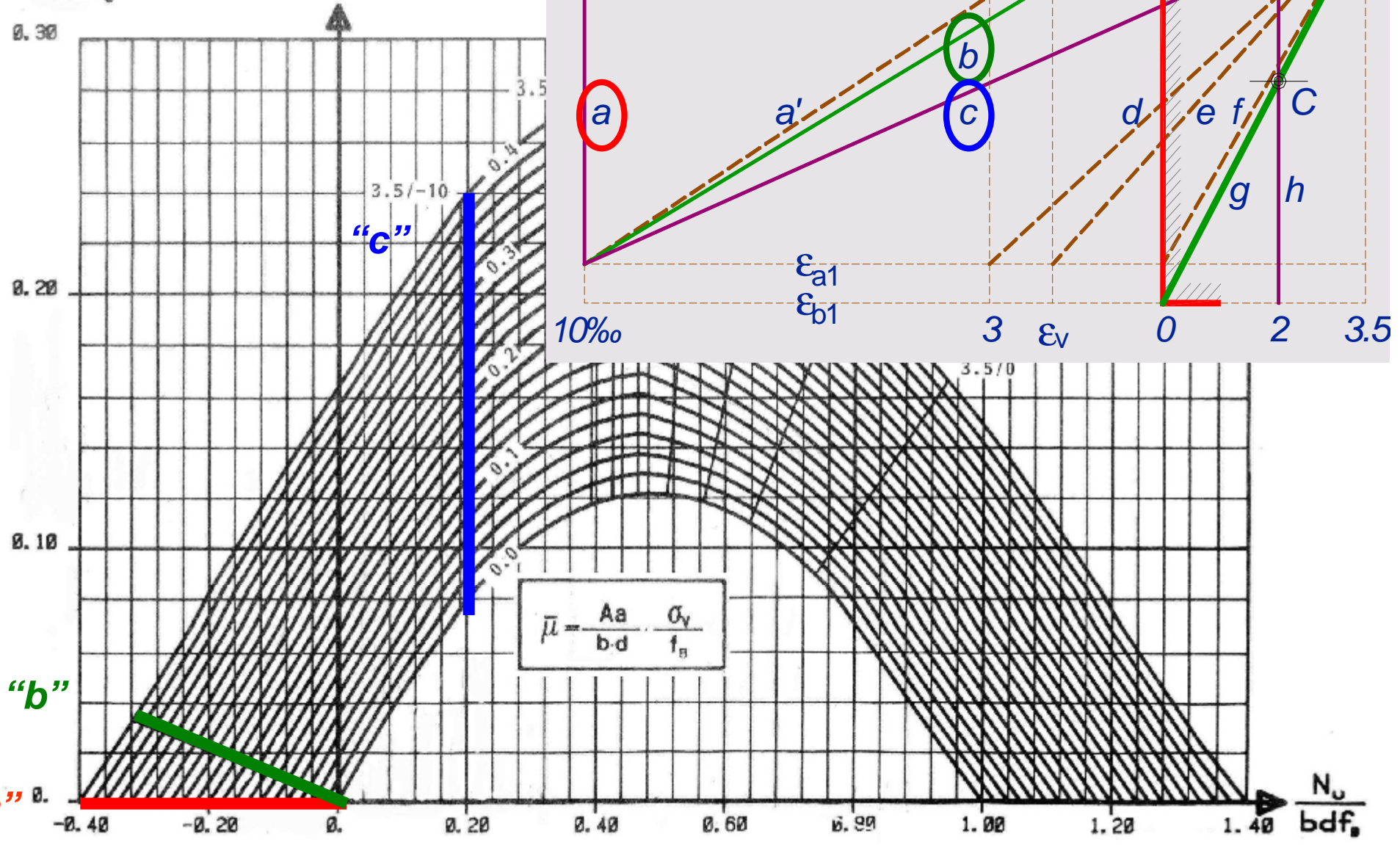
115. Di jagram za dimenzionisanje M_{xu}, N_u

$\delta_v =$
 $\bar{\mu}_{max} =$

$\frac{M_{xu}}{bd^2 f_b}$

GF - IMK

ZATEZANJE PRITISAK

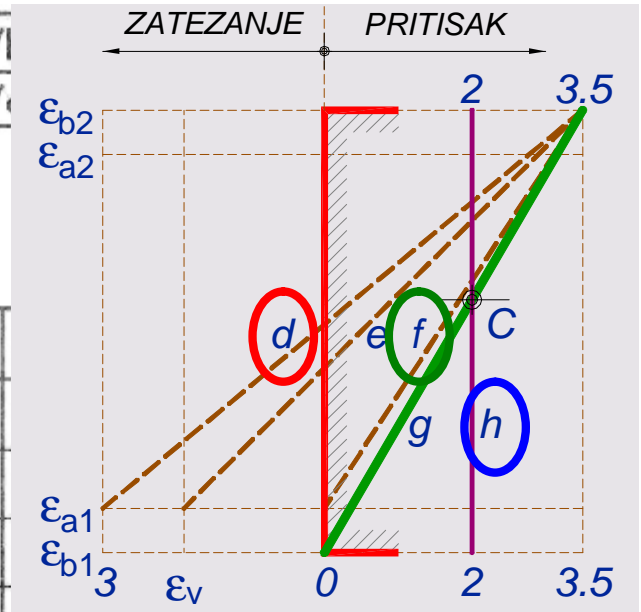
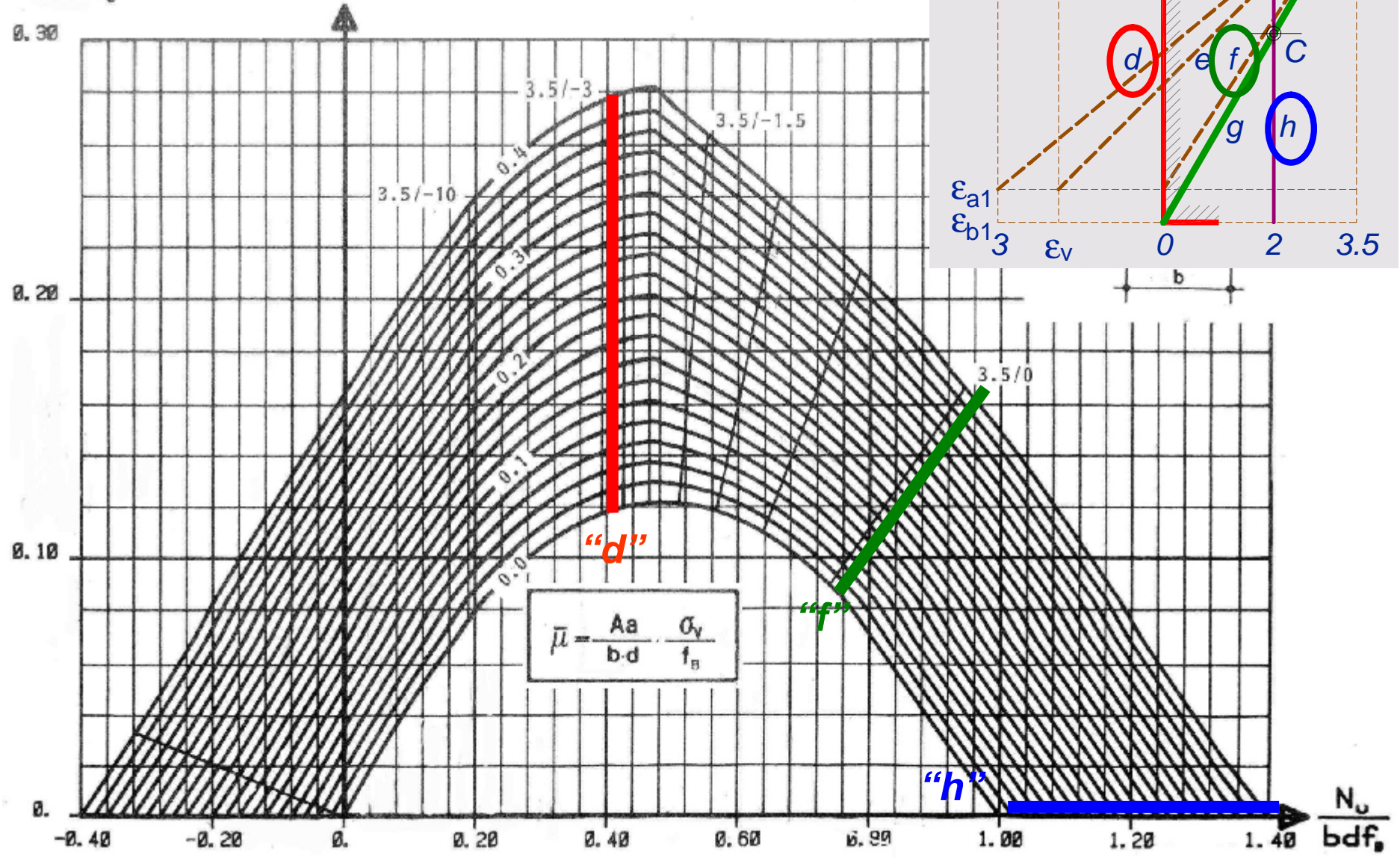
115. Di jagram za dimenzionisanje M_{xu}, N_u

$\sigma_v = 40.0 \text{ KN/cm}^2$
 $\bar{\mu}_{\text{max}} = 0.4$

$\frac{m_y = M_y / I}{m_x = M_x / I}$

$\frac{M_{xu}}{bd^2 f_b}$

GF - IMK

7. Mali ekscentricitet – Ekscentrično pritisnuti elementi. Dijagrami interakcije.

